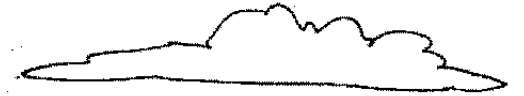
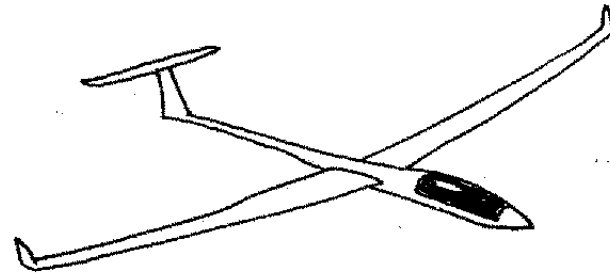
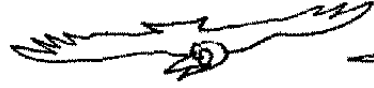
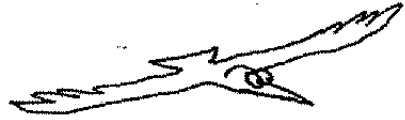

واقعا اونها با « جريان هواى گرم » چكار ميکنن ؟

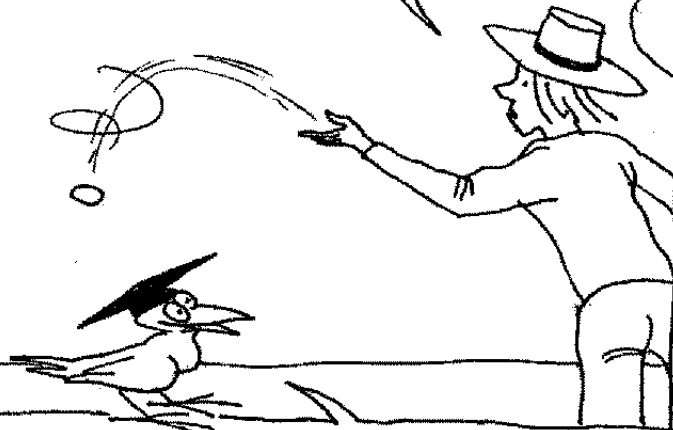
ژان پیر پتی ۲۰۰۸

مکانیک پرواز

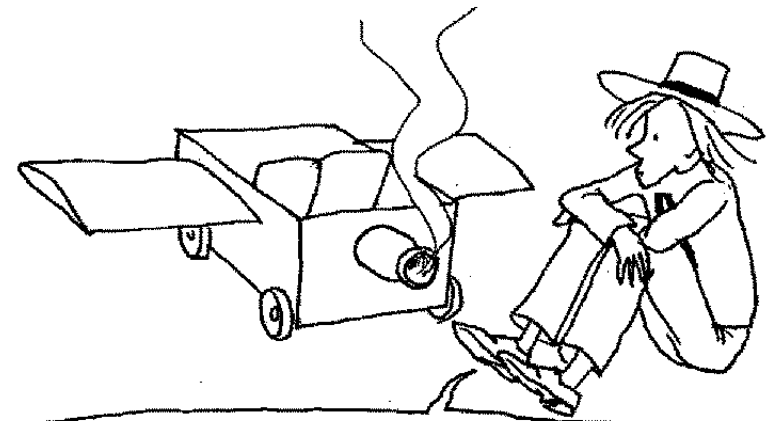
پرواز بدون نیروی موتور *

جاذبه؟ ولی جاذبه که موتور نیست. وقتی که من یک سنگ رو پرت میکنم، سقوط میکنه، به این که نمیتونی بگی پرواز کردن.

چرا از جاذبه استفاده نمیکنی؟

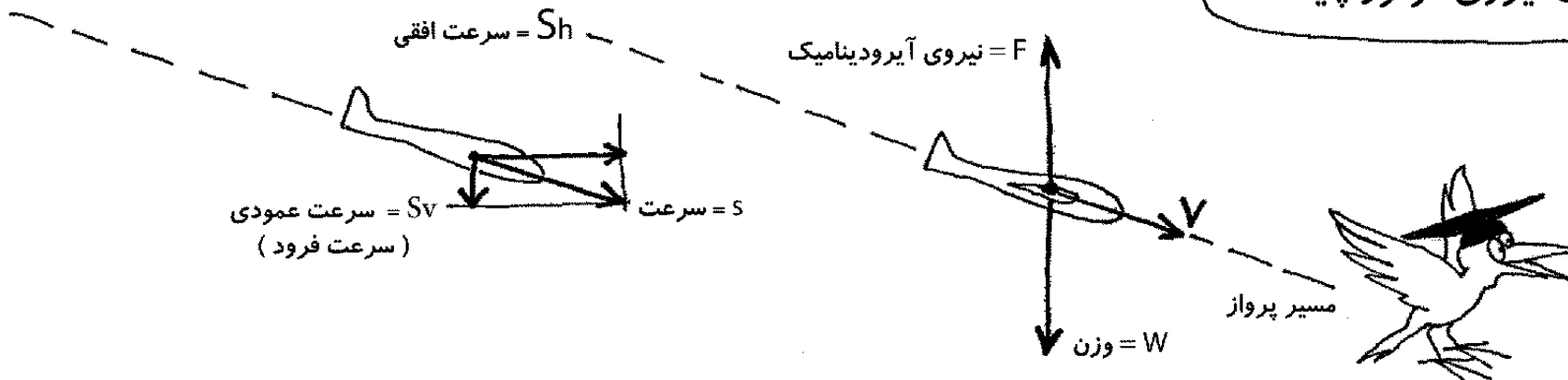

تو مجبور نیستی مثل یک تکه سنگ سقوط کنی. با پرواز کردن بدون نیروی موتور میتونی آرامتر بیای پایین.

نیروی محرکه موشک هنوز غیر قابل کنترل و آلوده است. تا زمانی که طرح دیگه ای برای موتور داشته باشم، چجوری میتونم روی هوا بمونم؟

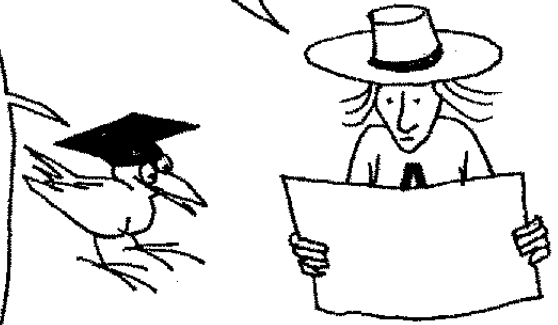
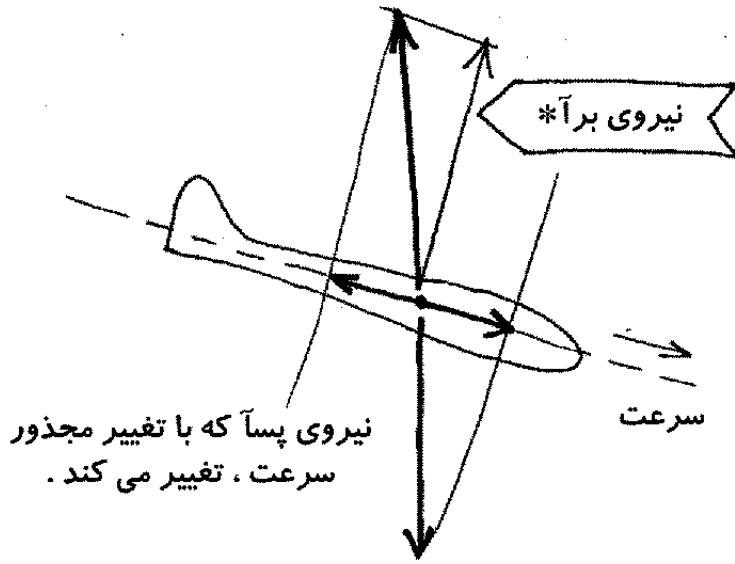
منظورت از پرواز بدون نیروی موتور چیه؟

با داشتن بال، اگر با سرعت s حرکت کنید میتوانید نیروی آیرودینامیک F را که متناسب با مجذور سرعت s^2 است، ایجاد کنید.

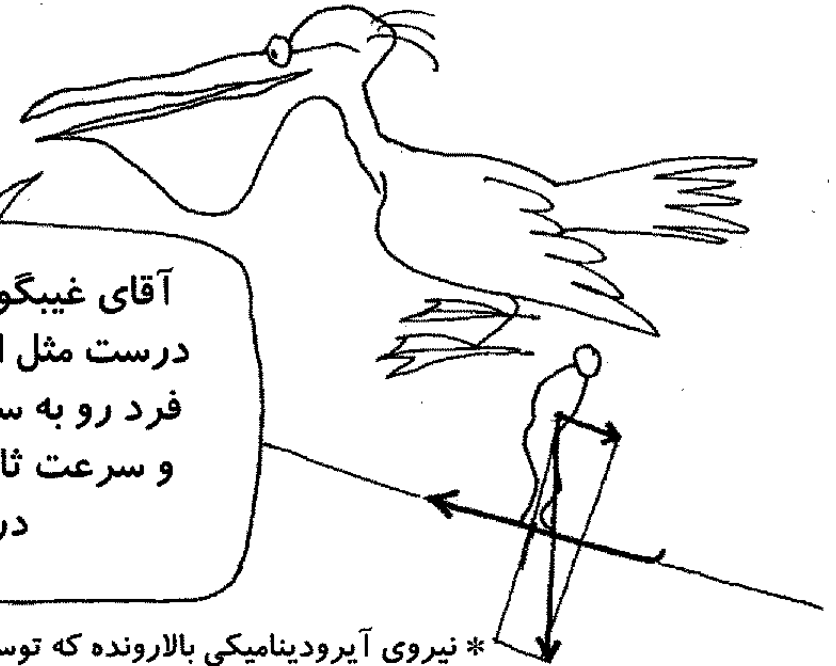
اگر من طرح تو رو درست بخونم ، وزن W دقیقاً نقطه مقابل نیرو F است . اما چطوری چنین حالتی پیش میاد ؟

یک کم فکر کن . طرح ، یک پرواز ثابت با سرعت S و زاویه فرود a رو نشون میده . حرکت هواپیمای بی موتورت ****** وابسته است به « نیروی پسا ******* » که تعادل بین حرکت و وزن اجزا رو حفظ میکنه .

پس خلاصه مطلب اینه که وزنت تو رو میبره جلو . واقعا که معجزه است !

آقای غیبگو ، من میدونم که تو هیچ وقت از چوب اسکی استفاده نکردی ولی این هم درست مثل اسکی کردنه . نیروی وزن شخص اسکی سواره که روی شیب وارد میشه و فرد رو به سمت جلو حرکت میده . وقتی که روی یک سطح با شیب ثابت اسکی میکنی و سرعت ثابتی هم داری ، این نیروی پیش پرنده با نیروی اصطکاک تیغه های اسکی در برابر برف سر به سر میشه و در نتیجه سرعت S بیشتر میشه .

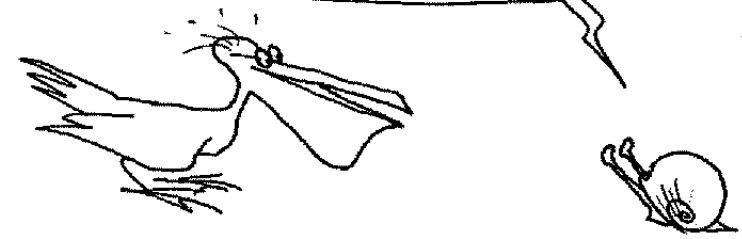

* نیروی آیرودینامیکی بالارونده که توسط خلبانان از آن جهت صعود استفاده میشود.

** هواپیماهای بدون موتور ، گلایدر هم نامیده میشوند اگر چه کاربرد این نام بیشتر در مورد هواپیماهای بدون موتور کششی و پاراگلایدر ها ، رایج است .

*** نیروهایی که در جهت بازداشتن اجسام از حرکت در درون سیالات کار می کنند .

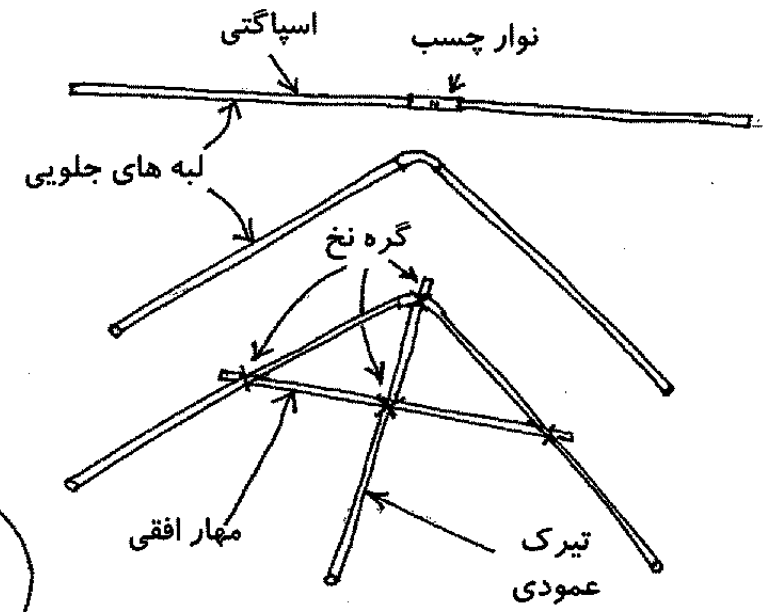
هی لنی، تو، هم هیچ وقت اسکی نکردی؟

بین آرچی ما داریم با استفاده از کاغذ و نوار چسب و اسپاگتی و یک گیره لباس یک ماشین پرنده خیلی ساده میسازیم

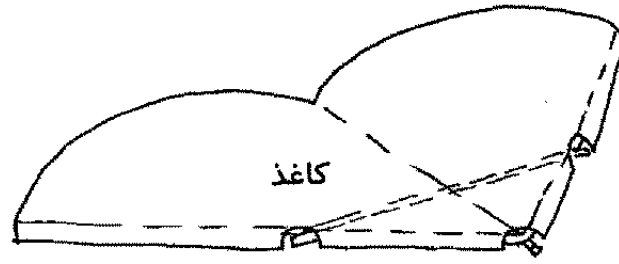
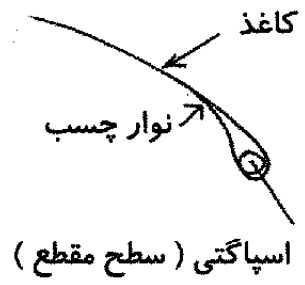
و یک قرقره ...

کارهای زنانه ...

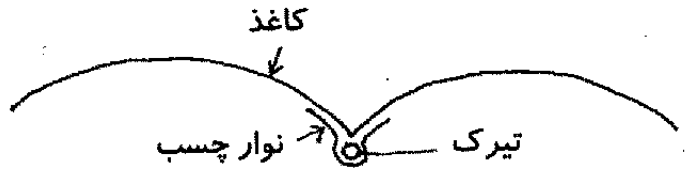

نمای بالایی

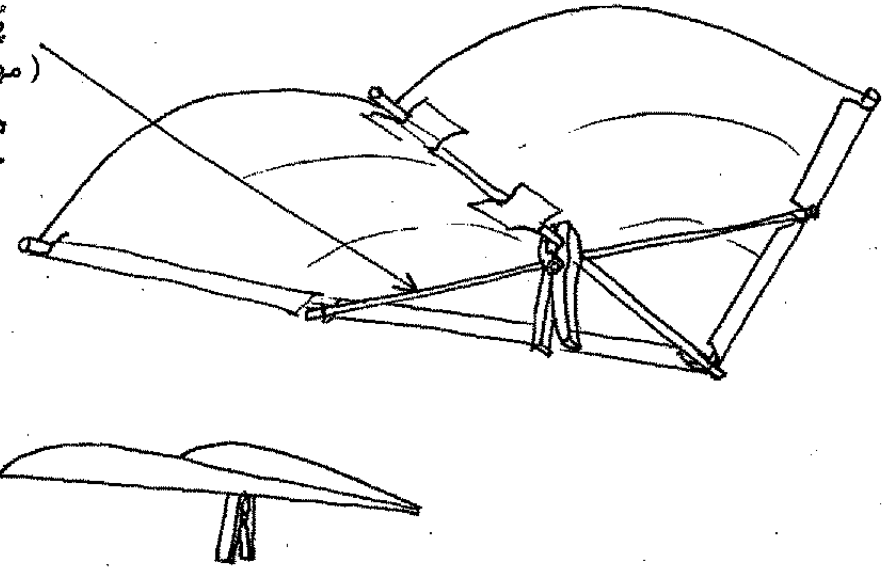
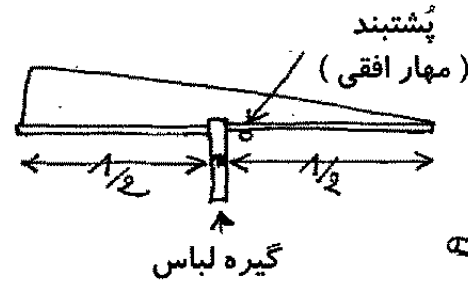
ما این چارچوب رو از اسپاگتی هایی میسازیم که با نوار چسب به هم چسبیدن و به وسیله نخ به همدیگه گره خوردن.

چسباندن بال به چارچوب لوله ای

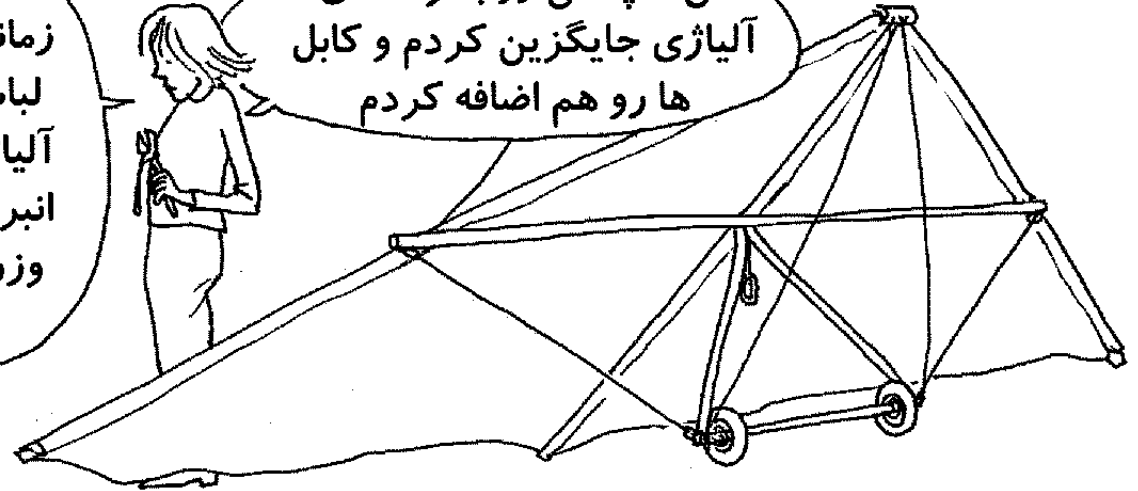
پرواز میکنه!

باید مرکز ثقلش رو با جایجا کردن گیره لباس تنظیم کنی

زمانی که این ماسماسک پرواز میکنه من باید بتونم گیره لباس رو، جایجا کنم. من این چارچوب رو از لوله های آلیاژی ساختم و یک طناب ازش آویزون کردم که با گاز انبر محکمش کردم. اینجوری میتونم وزنه تعادلی رو که وزن بدن خودمه، تغییر جهت بدم به سمت جلو و عقب و راست و چپ یا هر جهتی که بخوام.

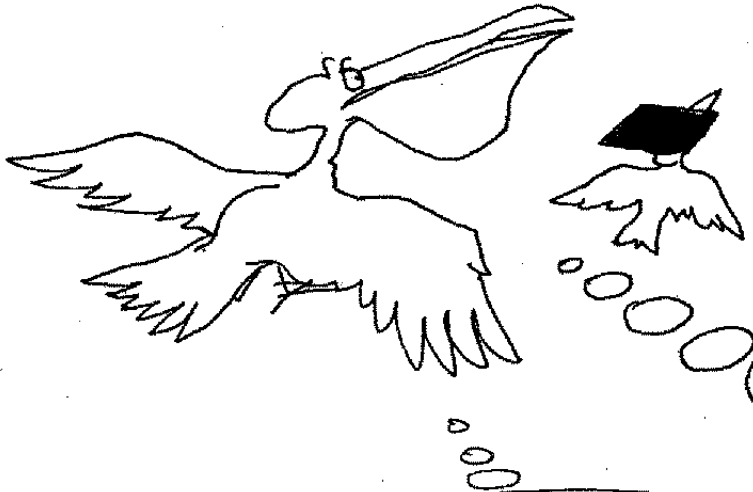
من اسپاگتی رو با لوله های آلیاژی جایگزین کردم و کابل ها رو هم اضافه کردم

بهتر نیست صبر کنیم تا سوفی هم بیاد و به ما بگه در این مورد چه فکری میکنه؟

خدای من ... واقعا میخواود که اون اختراع لعنتی رو، سر هم کنه!

آخی... پسر پیچاره

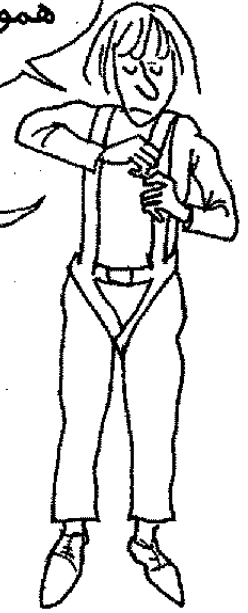

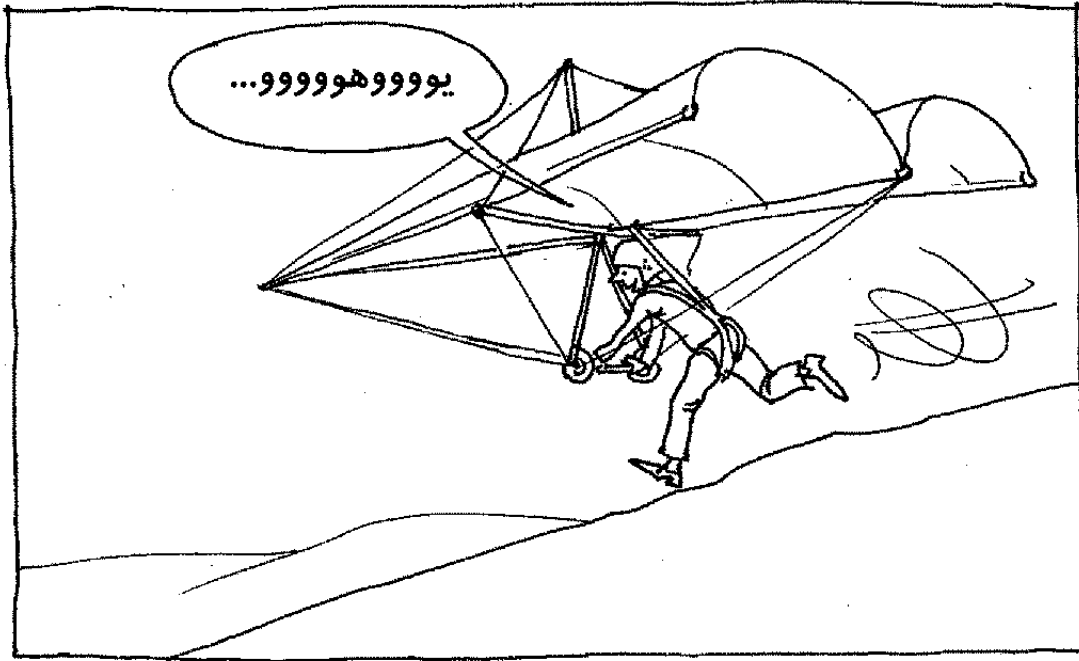
خودم رو با این قلاب های صخره
نوردی به تیرک اصلی آویزون کردم

مشکل کجاست؟ این هم که درست مثل
همون اسپاگتی و گیره لباسه؟

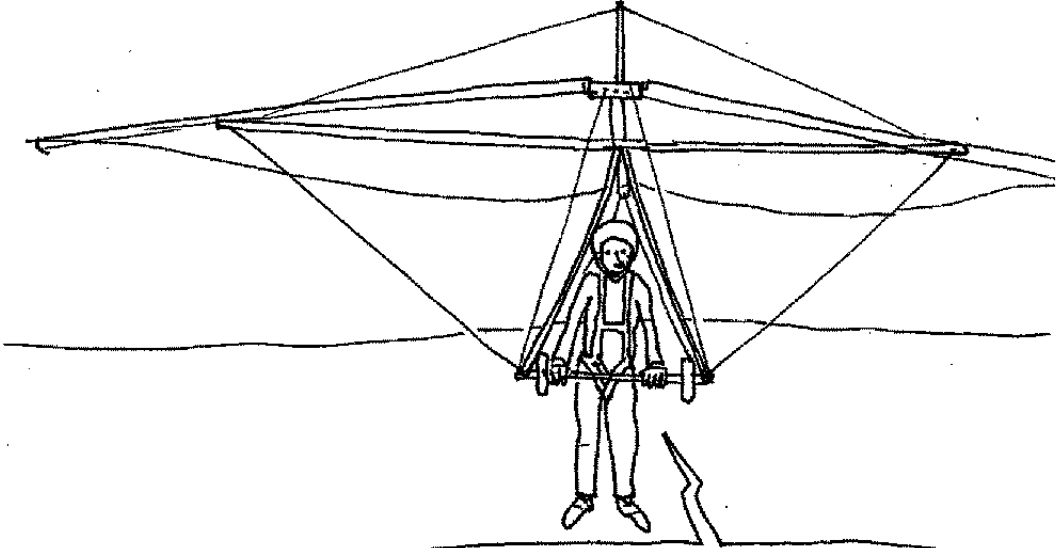
فقط فرقش اینجاست
که من گیره لباسم ...

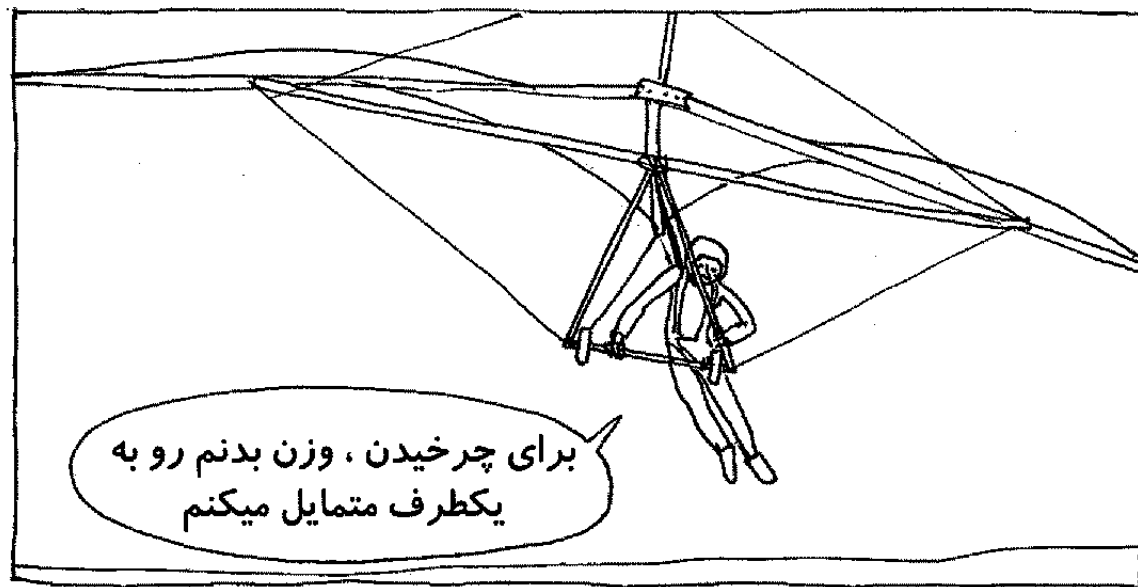
چرخ ها رو هم برای فرود نصب کردم

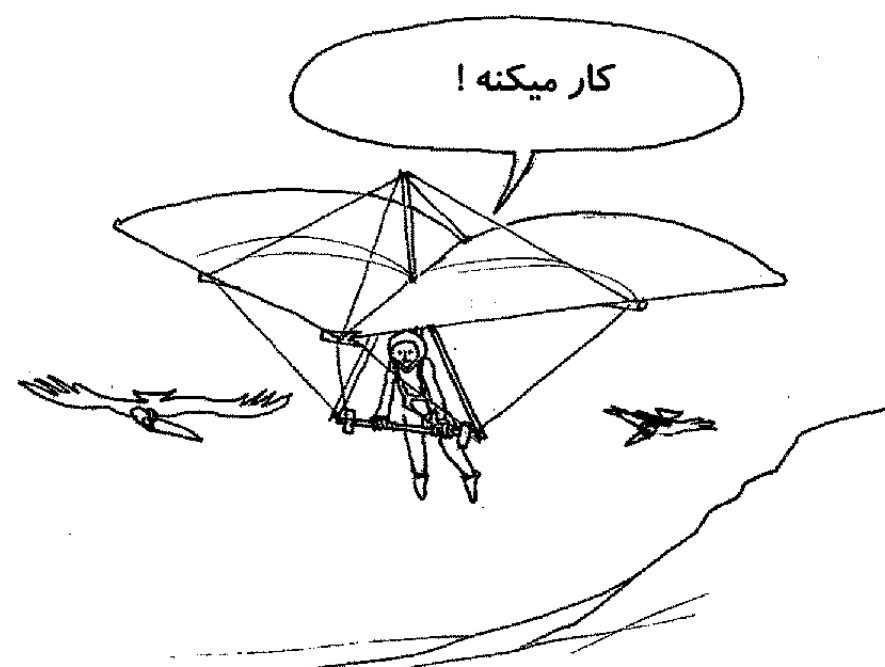
یوووووووو...

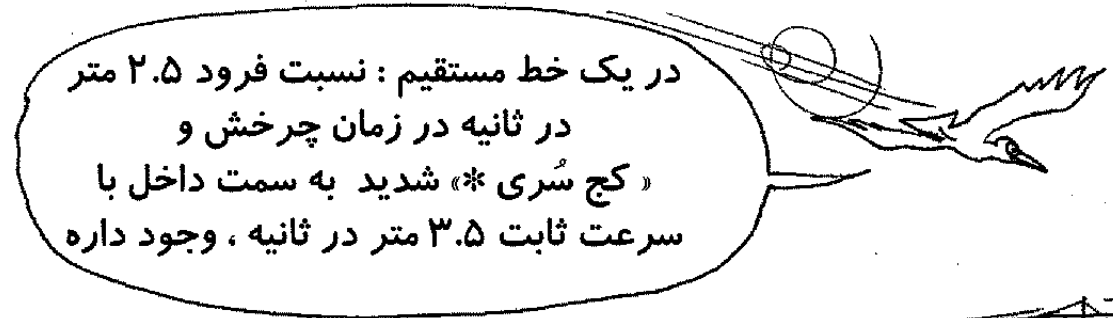
خیلی خب ... به نظرم اون شیب خوب باشه ، وقتشه
شروع کنم .

برای چرخیدن ، وزن بدنم رو به یکطرف متمایل میکنم

کار میکنه!

در یک خط مستقیم : نسبت فرود ۲.۵ متر در ثانیه در زمان چرخش و « کج سُرّی * » شدید به سمت داخل با سرعت ثابت ۳.۵ متر در ثانیه ، وجود داره

نسبت سُرّش ۳ یک کم از سنگ بهتر پرواز میکنه

خود پایاسازی

۵۰ کیلومتر در ساعت

حالا تمام وزن رو به جلو . خوبه
دارم سرعت میگیرم . بذار بینم این
ماشین پرنده چند مرده حلاجیه !

سلام علیکم !

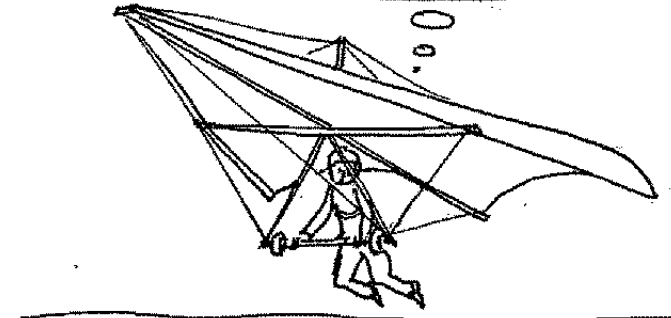
۷۰ کیلومتر در ساعت

یاااا خدا ! دارم سرعت
میگیرم و هیچ راهی نیست که
سرعتم کم بشه !

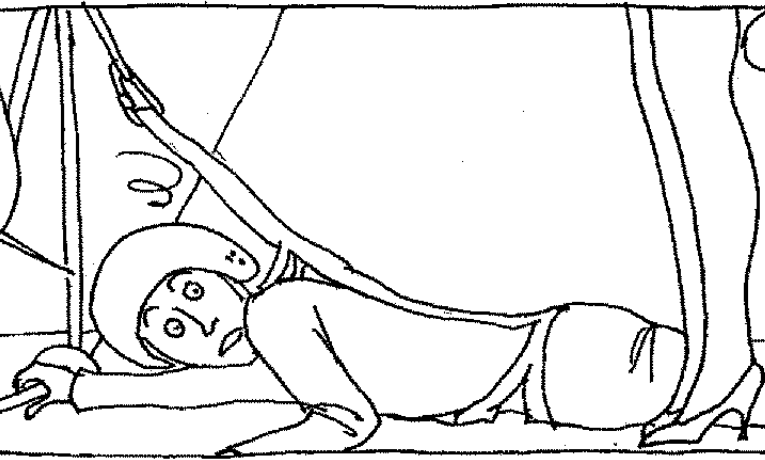
خطر از بیخ گوشم گذشت !

تمام وزنم رو به سمت عقب بردم و
دستهام کاملا راست قرار گرفتن و هنوز
هم سرعتش کم نمیشه .

یوووهوو سرعتش کم شد ...

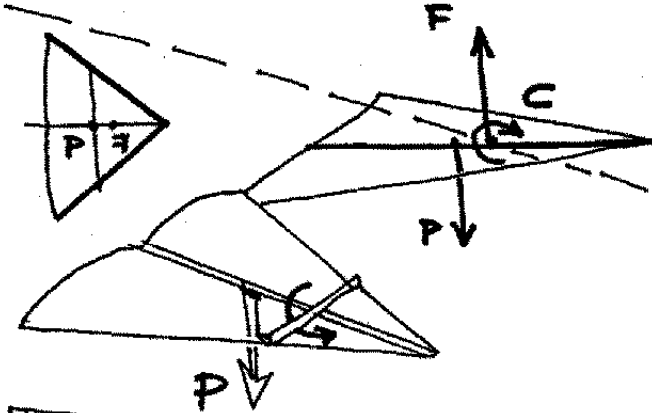

سوفی، چرا سرعت ماشین پرنده بیشتر از این دوام نیاورد؟

آرچی صفحه اول همین نوشته رو یادت باشه . تو فقط میتونی در ازاء نیروی گشتاور مایل وارد شده به بالها از زمین بلند بشی . در مورد این کایت هم همینطوره . این وزن تو هستش که نیروی گشتاور سرازیر شدن جسم پرنده رو در حین پرواز متعادل میکنه (W). تو از نصفه بدنت از تیرک کایت آویزون شدی و این نقطه پشت مرکز ثقل آیرودینامیکه بالهای کایته که در مورد کایت این نقطه در ۴۰ درصد پشتی لبه های جلویی بال* قرار گرفته .

نیروی گشتاور مایل وارد بر بالها C

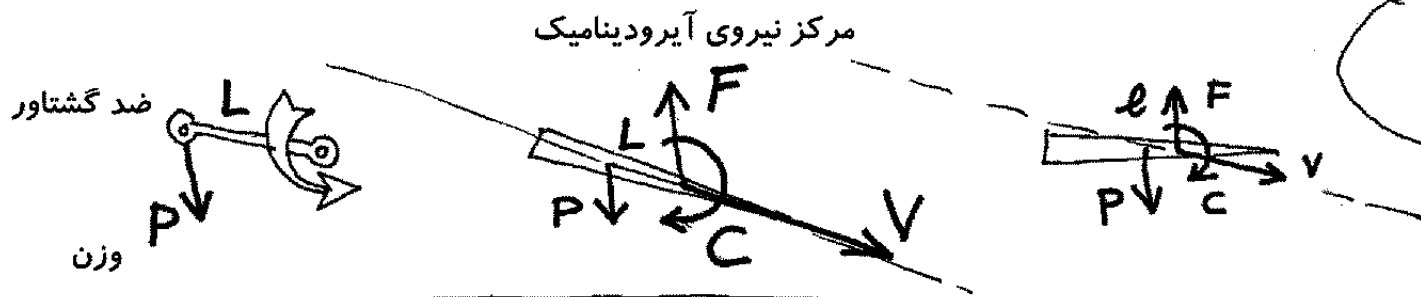
مطمئن بودم که اینکار رو انجام نمیدم ...

انتقال وزن به سمت عقب باعث ایجاد یک نیروی ضد گشتاور می شود که با نیروی گشتاور مایل برابری میکند .

*در بالهای راست ، نیروی آیرودینامیک F به ۲۵٪ پشت، لبه جلویی بال وارد می شود .

اما چرا ماشین پرنده من نمیتونه تعادلش رو حفظ کنه ؟

درباره اش فکر کن . نیروی ضد گشتاوری که تو با جابجا کردن بدنت ایجاد کردی $L \times W$ نیروی گشتاور مایل وارد به بالها رو متعادل میکنه P که با مجذور سرعت S^2 تغییر میکنه درست شبیه تمام اثرات نیروی آیرودینامیک مثل بلند شدن و نیروی پسا که این نیروها به نیروی آیرودینامیک F^* اضافه میشه و تمام این نیرویها به مرکز آیرودینامیک بال وارد میشه . در مورد کایت اگر شیرجه بری و سرعت بگیری ، گشتاور مایل P ، زیادی به دست میاری که نیروی ضد گشتاور تو $L \times W$ دیگه نمیتونه بهش غلبه کنه (**).

چیزی نمونده که آرچیلد اون کاغذ پرنده رو رها کنه و یک ماشین پرنده کنترل نشدنی بسازه!

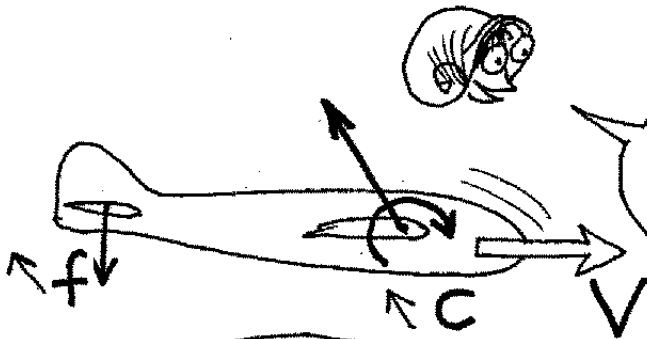
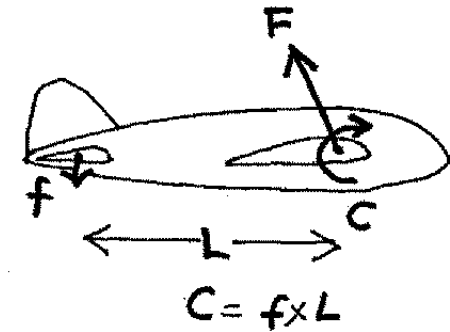
ولی اینکه خیلی وحشتناکه! راه حلش چیه ؟

* بعضی از کتابها از این نیرو با عنوان برآیند نیروی آیرودینامیکی یاد میکنند که با R نمایش داده میشود .

** عدم آگاهی از این مخاطره باعث سوانح منجر به فوت زیادی در سالهای ۱۹۷۰ شد .

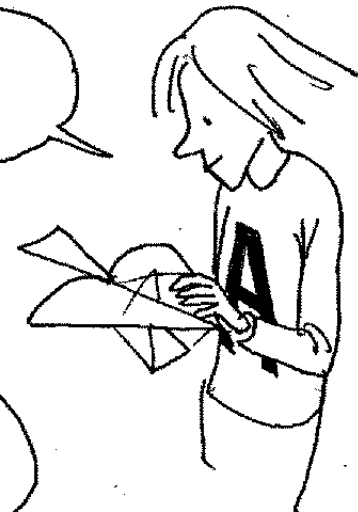

یک مشکل آیرودینامیکه و به یک راه حل از نوع آیرودینامیک نیاز داره و این همون چیزیه که در اولین کتاب از این مجموعه، سوفی به آرچی پیشنهاد کرد، یک هواپیما که دم داره.

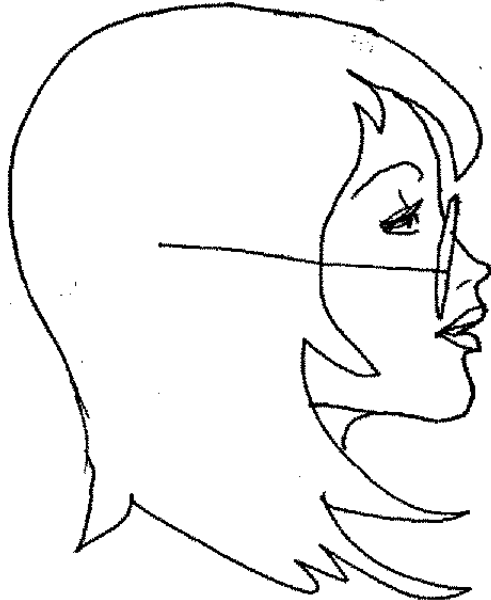

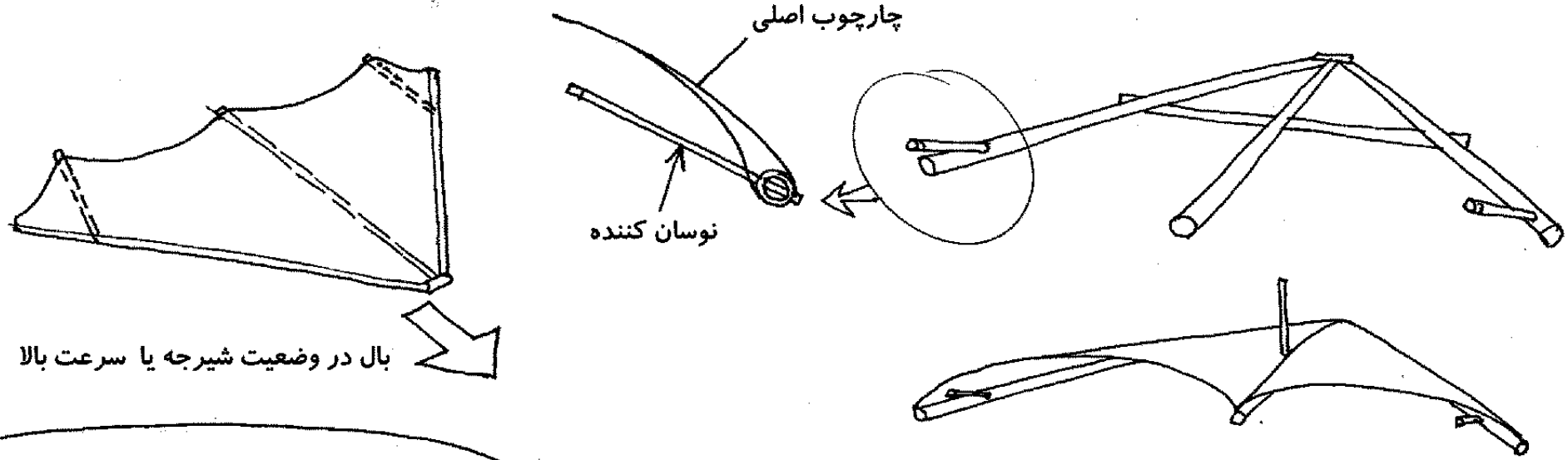
این سیستم خودپایاساز هم هست. اگر سرعت افزایش پیدا کنه ماشین پرنده به سمت جلو و پایین حرکت میکنه در حالیکه نیروی گشتاور P که با مجذور سرعت، افزایش پیدا میکنه، رو به بالا وارد میشه. اما این نیرو بلافاصله با افزایش پیدا کردن نیروی پایین رونده f، متعادل خواهد شد.

بنابراین، من فقط باید یک دم به کایت خودم اضافه کنم؟

البته میتونی اینکار رو به این شکل هم انجام بدی. اما راه راحت تری هم هست تا از سلامتی خودت هم مطمئن بشی.

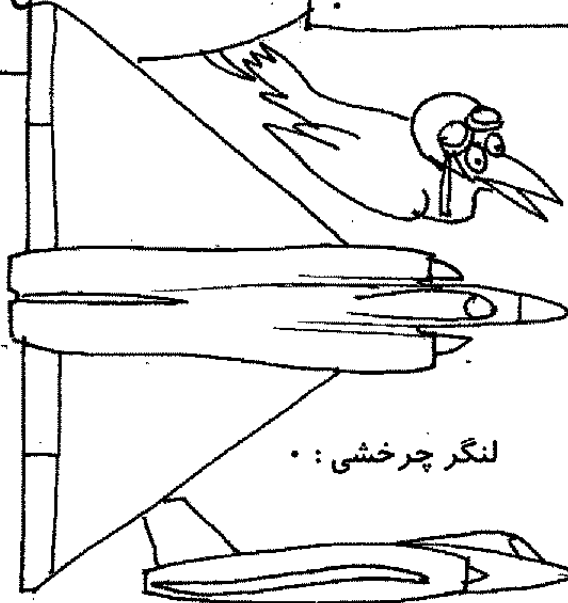
بال در وضعیت شیرجه یا سرعت بالا

هواپیمایی با ، بالهای انعطاف ناپذیر مثلثی شکل ، طوری ساخته شده که خودپایاساز باشه. یعنی نیروی لنگر چرخشی اون معادل صفره و اینکار با حذف کردن دم هواپیما در بالهای اصلی و ایجاد یک « دوک واره * » با سطح مقطعی به شکل S صورت میگیره .

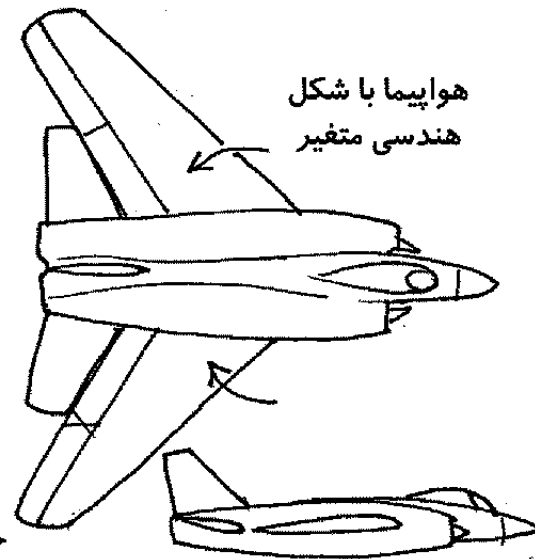
این ابزارها « نوسان کننده » نام دارند که در یک پرواز عادی با بالها تماسی ندارند اما اگر سرعت بالا، و یا شیرجه رفتن دماغه خطرناک باشد، این نوسان کننده ها از بلند شدن لبه پشتی بال جلوگیری می کنند و به شکل خودکار نیروی وارده را متعادل میسازند و در عین سادگی ساده کارآیی بسیار خوبی از خود نشان داده اند .

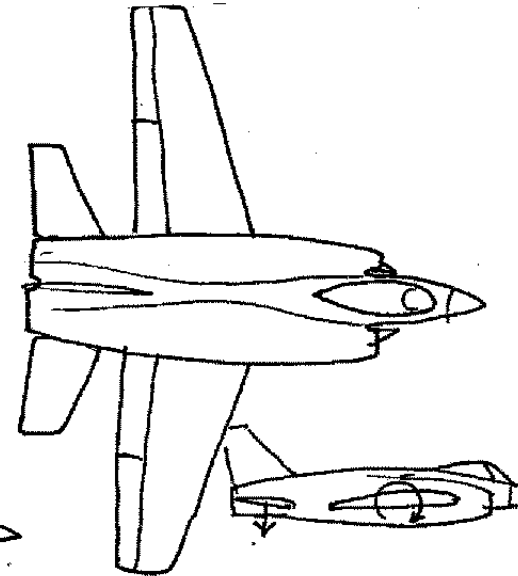
سطح مقطع دوک واره S شکل ، بال هواپیمای کنکورد

لنگر چرخشی :

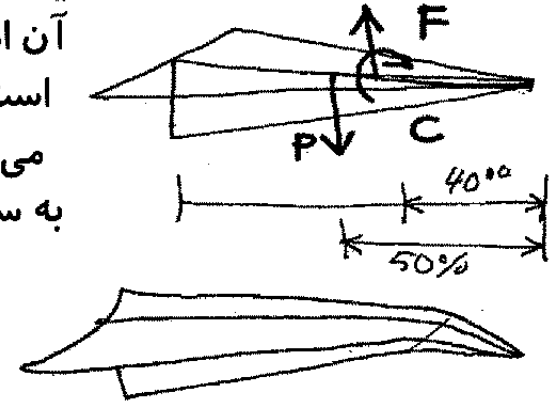

هواپیما با شکل هندسی متغیر

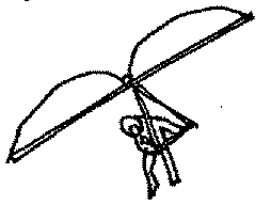
* تیغه های مسطح یا خمیده مخصوص کنترل حرکت هواپیما

یک موشک کاغذی مانند یک کایت پرواز میکند. مرکز ثقل آن به شکلی کاملاً مشخص در نیمه آن است در حالیکه مرکز آیرودینامیک آن در ۴۰ درصد به سمت جلو و در وِتر بال قرار گرفته است. نیروی ضد گرانش حاصل از وزن، که نیروی لنگر چرخشی را در هنگام پرواز متعادل می کند، در هنگام شیرجه عمیق قادر به اینکار نیست. شما میتوانید با کمی خم کردن دماغه به سمت پایین و کمی بالا کشیدن قسمت دم، باله ها را خود پایاساز کنید. این باعث میشود که موشک حالتی S شکل پیدا کند و اجازه می دهد تا آرام تر پرواز کند.

چرخش با میزان غیر متغیر کاهش ارتفاع ۲.۵ متر در ثانیه

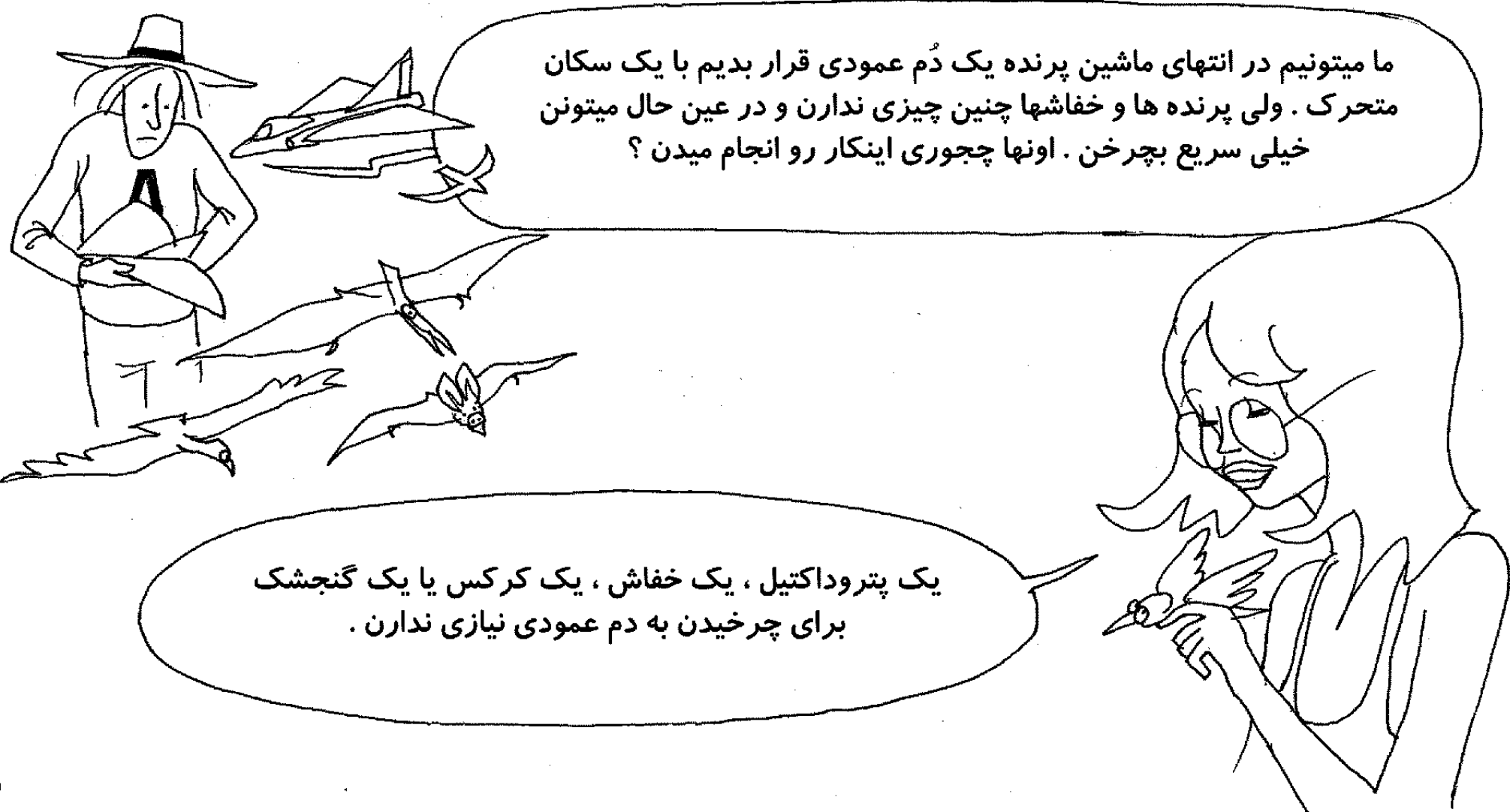
چرخش برای کاهش
ارتفاع با میزان
کاهش ارتفاع ۳.۵
متر در ثانیه

ولی ماشین پرنده تو هنوز هم یک ایراد بزرگ داره. برای چرخیدن، تو باید وزن بدنت رو در جهت چرخش قرار بدی و اینکار باعث شروع یک سُر خوردن رو به پایین میشه و میزان کاهش ارتفاع به ۳.۵ متر در ثانیه میرسه.

پرنده‌گان چگونه چرخش را انجام می دهند؟

ما میتونیم در انتهای ماشین پرنده یک دم عمودی قرار بدیم با یک سکان متحرک . ولی پرنده ها و خفاشها چنین چیزی ندارن و در عین حال میتونن خیلی سریع بچرخن . اونها چجوری اینکار رو انجام میدن ؟

یک پتروداکتیل ، یک خفاش ، یک کرکس یا یک گنجشک
برای چرخیدن به دم عمودی نیازی ندارن .

با کشیدن یک بال و تا کردن بال دیگه ، دوتا نتیجه به دست میاد اول اینکه سطح بالها تغییر میکنه و دوم اینکه لبه عقبی بالی که کشیده شده پایین تر قرار میگیره و این در مورد بال تا خورده برعکسه .

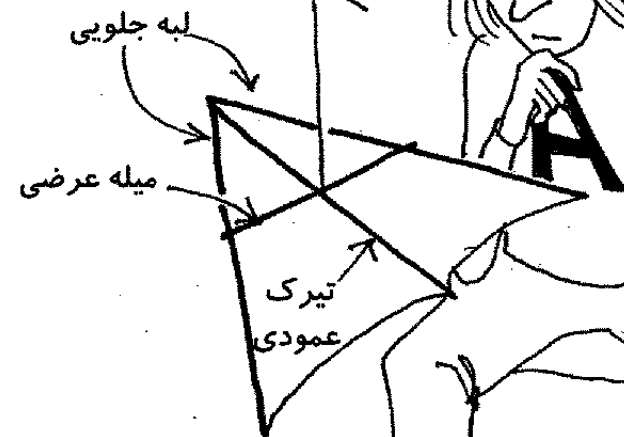
پتروداکتیل از نمای پشتی در حال پرواز در خط مستقیم

کسی سمت راست نیست! دارم دور میزنم!

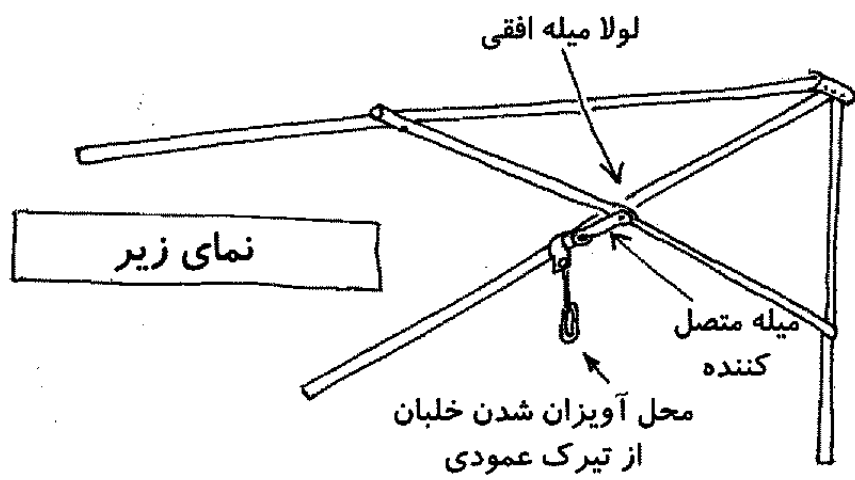
امنیت بررسی شد.

این خوبه ولی چجوری من میتونم یک بال رو بکشم و اون یکی رو جمع کنم ، حتی خیلی کم!؟

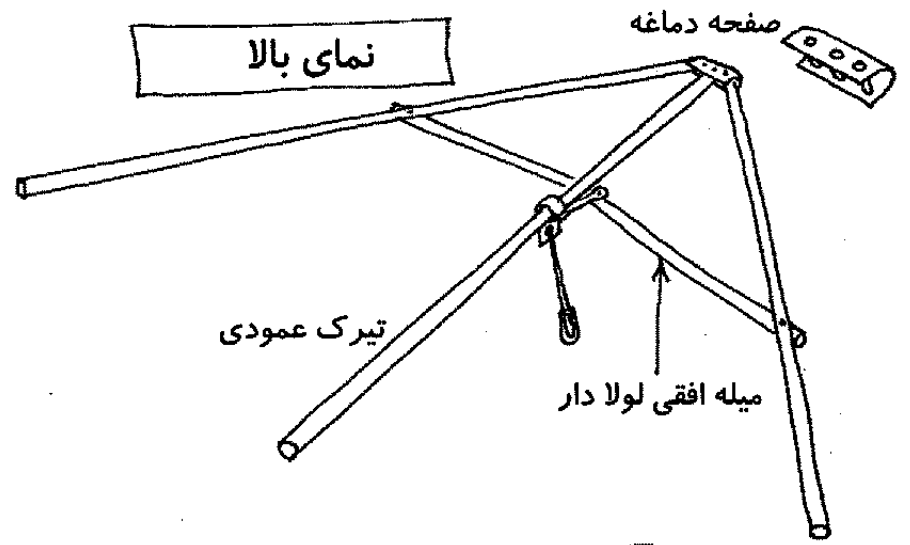
تو فقط باید تیرک عمودی و میله افقی رو از هم جدا کنی

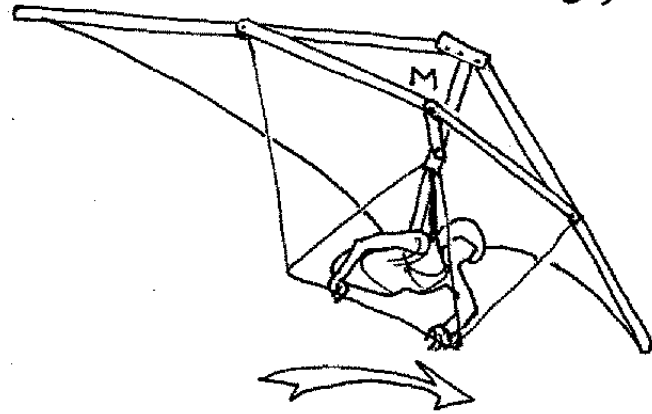

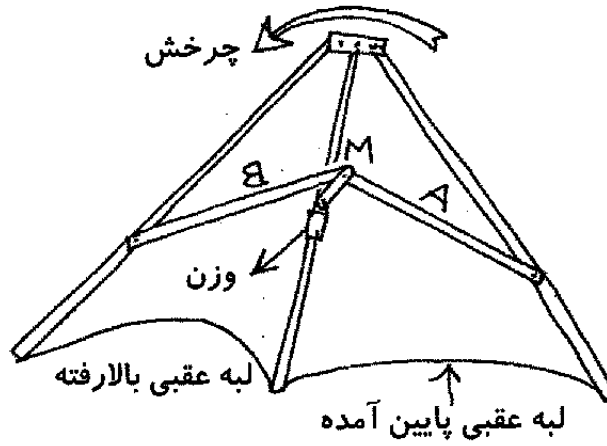
نمای زیر

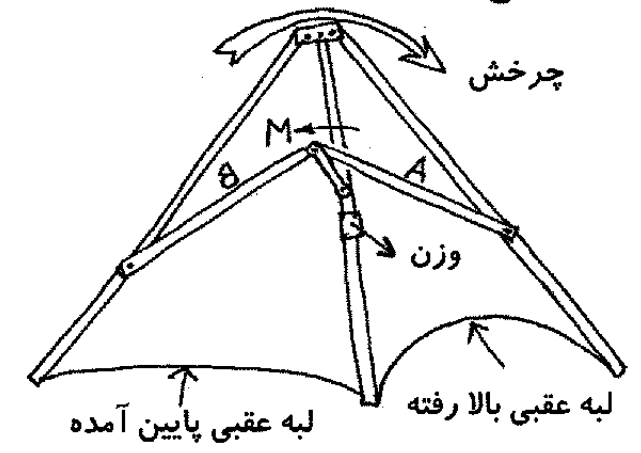
نمای بالا

چرخش به راست

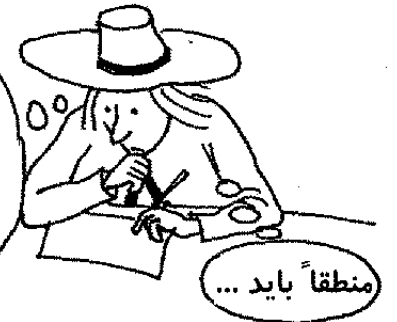
نمای زیر

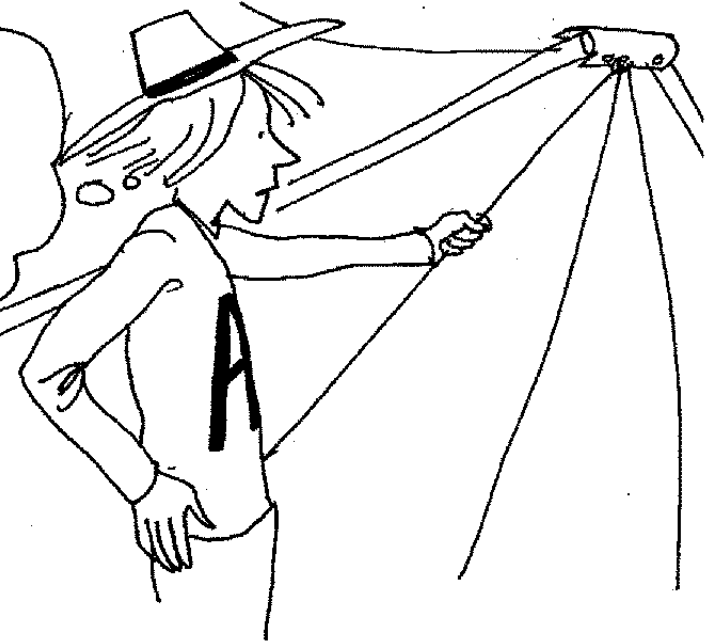
نمای زیر

این طراحی نبوغ آمیز که « تیر افقی شناور » نامیده می شود به خلبان اجازه می دهد تا با جابجا کردن وزن ، تیرک عمودی را از محل لولای M حرکت دهد که این لولا در نیمه تیرک افقی قرار گرفته و قطعات A و B طول مشابهی دارند . چند سانتیمتر جابجا شدن به ما اجازه میدهد در مسافتی کوتاه دور بزنیم .

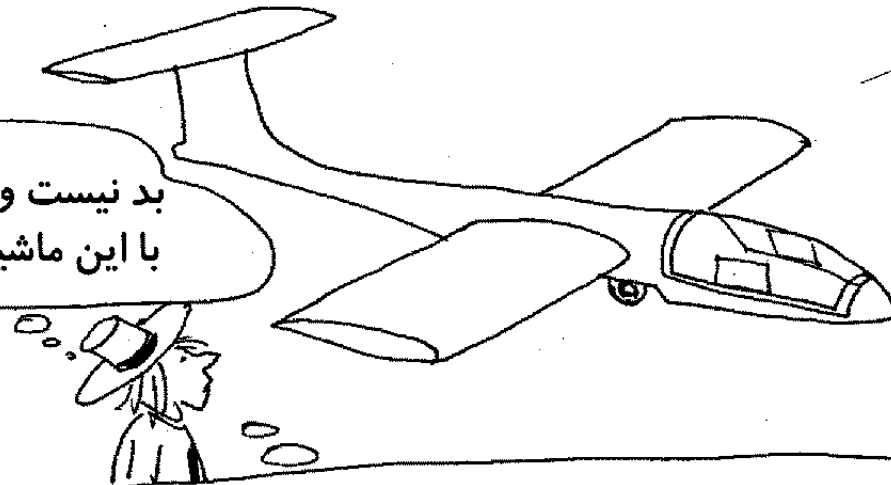
اگر من بخوام یک هواپیمای بدون موتور کارآمد طراحی کنم باید از شر تمامی منابع اتلاف انرژی خلاص بشم. تلاطم هوا اولین و عمده ترین این مشکلاته. اگر هواپیمای من در حال حرکت، پشت سرش توده بزرگ از هوای متلاطم باقی بذاره، این یعنی انرژی تلف شده.

تمام این کابل ها منابع مهم ایجاد نیروی بازدارنده هستن. حذفشون میکنم. خلبان داخل یک فضای بدون برآمدگی با دیوارهای نازک قرار میگیره. همه چی باید دوباره طراحی بشه.

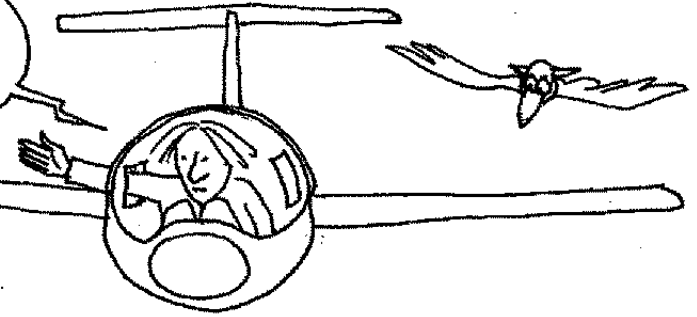
بد نیست ولی من چجوری با این ماشین پرواز کنم!؟

میتونم برای ارتفاع گرفتن و شیرجه رفتن، داخل اتاقک خلبان عقب و جلو برم. من هر دو طرف پنجره نصب کردم و با بیرون آوردن دستم میتونم دور بزنم. ولی این چندان موثر نیست و باعث تلاطم هوا میشه و این دقیقاً همون چیزیه که من میخوام هر جوری که شده ازش جلوگیری کنم.

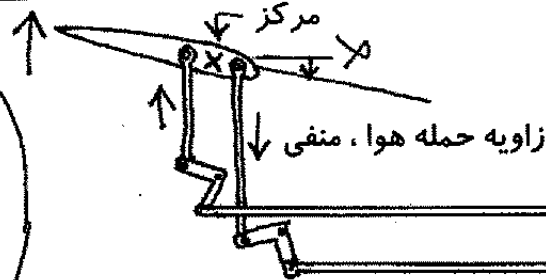
به هر حال ...

من دستم رو بیرون میبرم تا به سمت چپ بچرخم ، اما چندان موثر نیست !

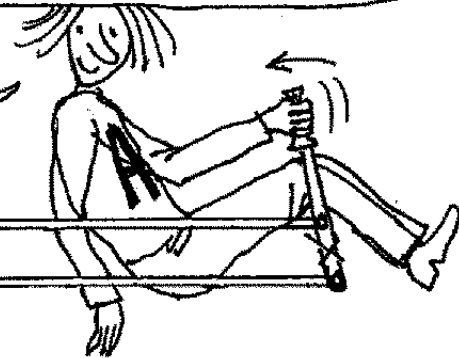

این خیلی جالبه . وقتی که دستم رو مثل یک باله از هواپیما بیرون میبرم و زاویه حمله هوا رو تغییر میدم ، نیرو هم به همون میزانی که زاویه دست من تغییر میکنه ، تغییر پیدا میکنه . بذار موقتا یک دم در قسمت انتهایی هواپیما نصب کنم که بتونم در حین پرواز زاویه حمله هوا رو تغییر بدم .

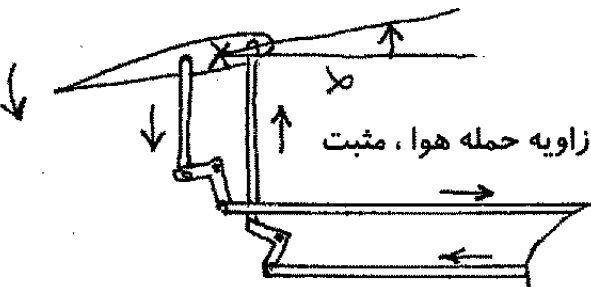
به لطف این میله متحرک ، و با استفاده از یک فرمان هواپیما ، آرچی میتونه از راه دور حرکت افقی باله این ماشین پرنده رو کنترل کنه .

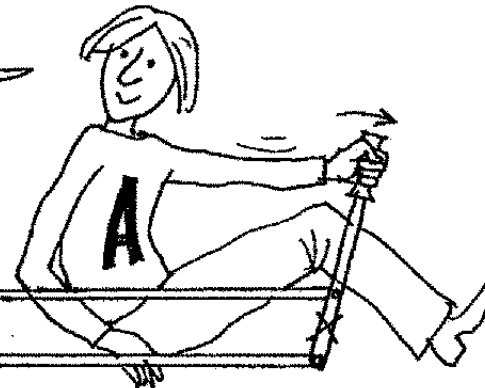
رو به بالا

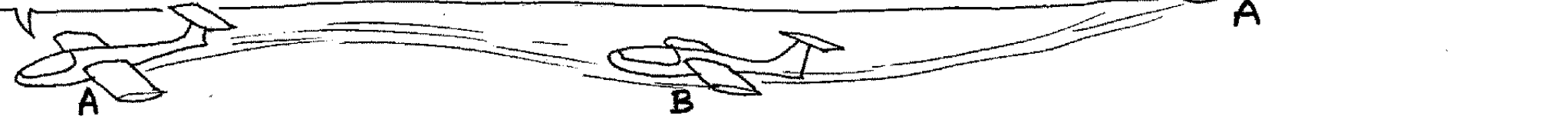
رو به پایین

عالیه !

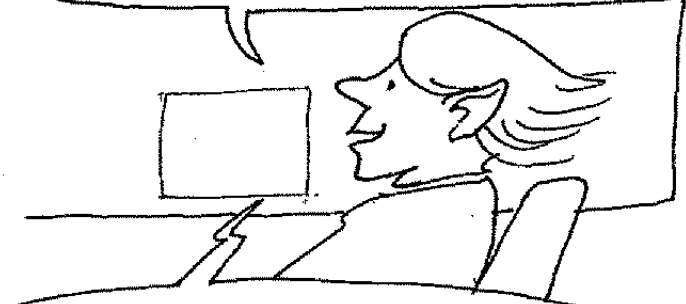

شگفت انگیزه! میتونم با استفاده از دسته، باله رو به سمت بالا یا پایین هدایت کنم. اینجوری میتونم وضعیت قرار گرفتن هوای بدون موتور خودمو کنترل کنم.

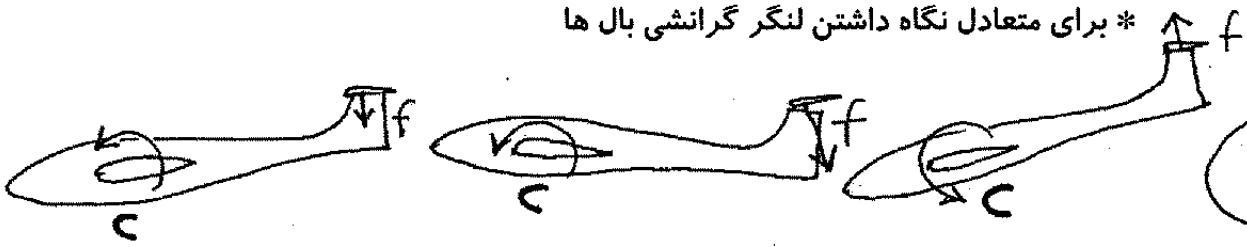
	<p>A</p>	<p>B</p>
<p>در حالت عادی دسته در حالت خلاص قرار دارد. باله عقبی فشار رو به پایین مختصری* ایجاد میکند.</p>	<p>آرچی با فشار آوردن به دسته، باله عقبی را رو به پایین می برد. افق قابل رویت مقابل بیشتر می شود و سرعت افزایش می باید.</p>	<p>آرچی با عقب کشیدن دسته باله عقبی را بالا می آورد. افق قابل رویت مقابل کاهش می یابد و سرعت کم میشود.</p>

من میتونم از دریچه هواپیما فقط برای کنترل کردن وضعیت قرار گیری اون استفاده کنم. اگر افق قابل رویت مقابل بیشتر بشه، معنیش اینه که باله دم به سمت پایین رفته. اگر افق قابل رویت مقابل کمتر بشه معنیش اینه که باله دم به سمت بالا رفته. سرعت هواپیما هم به همین ترتیب تغییر میکنه. در وضعیتی که باله رو به پایین باشه سرعت زیاد میشه و در وضعیت بالا بودن باله سرعت کاهش پیدا میکنه

این دریچه بهترین شاخصه!

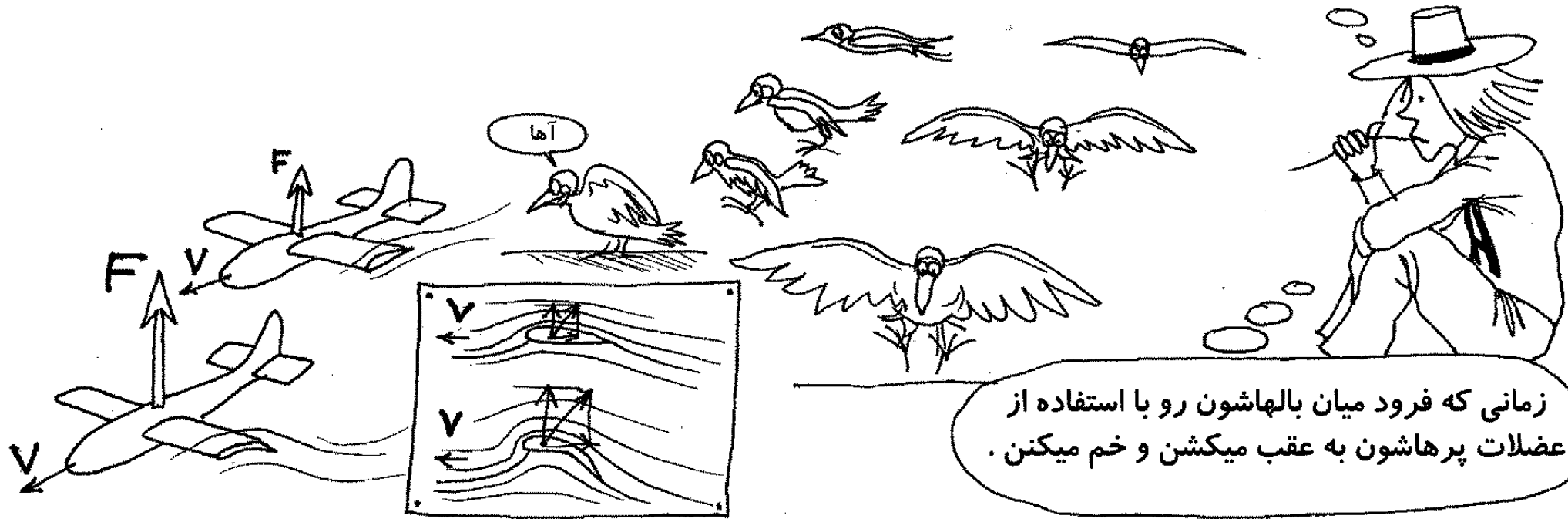
* برای متعادل نگاه داشتن لنگر گرانشی بال ها

هنگامی که هواپیما با سرعت بیشتری حرکت میکند، صداهای بلندتر و قابل شنیدنی از اصطکاک بالها با هوا به گوش می رسد. قبل از اینکه سرعت سنج ها اختراع شوند، خلبانهای هواپیما ها قادر بودند تا سرعتشان را به کمک گوشهایشان تشخیص بدهند.

لبه های بال

خب ، کنترل چرخش خوب کار میکنه . اما چرخش در مسافت های نزدیک هنوز هم امکان نداره . برای همین دارم بینم پرنده ها چجوری پرواز میکنن .

زمانی که فرود میان بالهاشون رو با استفاده از عضلات پرهاشون به عقب میکشن و خم میکنن .

با افزایش انحنا باله دم ، نیروی آیرودینامیکی که بال ایجاد میکنه در همون سرعت ، زیاد تر میشه . پرنده ها با ایجاد این شکل در بالهاشون میتونن با سرعت کمتری به زمین نزدیک بشن .

بال با لولا؟؟؟

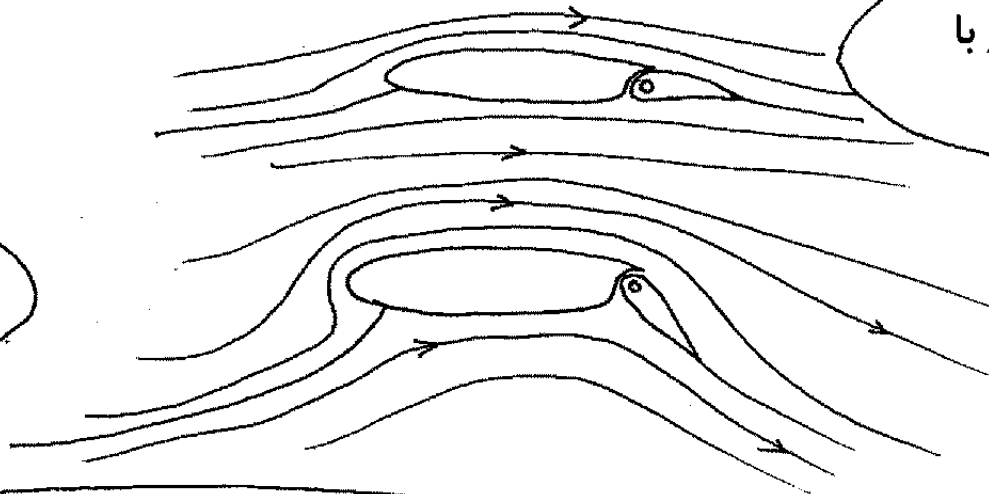
من نمیتونم این بالها رو خم کنم و بهشون انحنا بدم . اما میتونم این قطعات رو با استفاده از لولا به لبه عقبی بال متصل کنم .

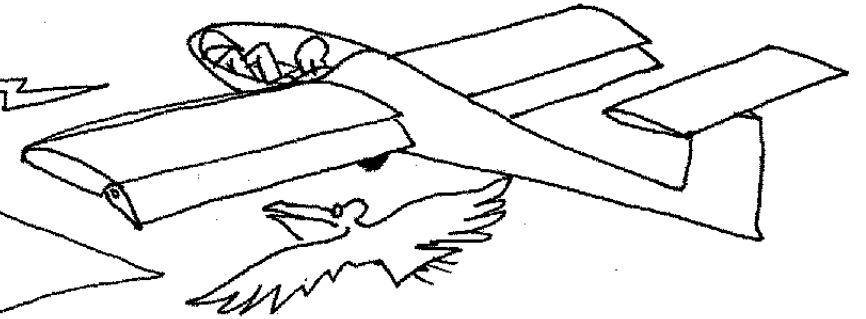
اینجا رو ببین! آرچی پرهای لبه بال رو با قطعات لولادار جایگزین کرده!

این جریان باده

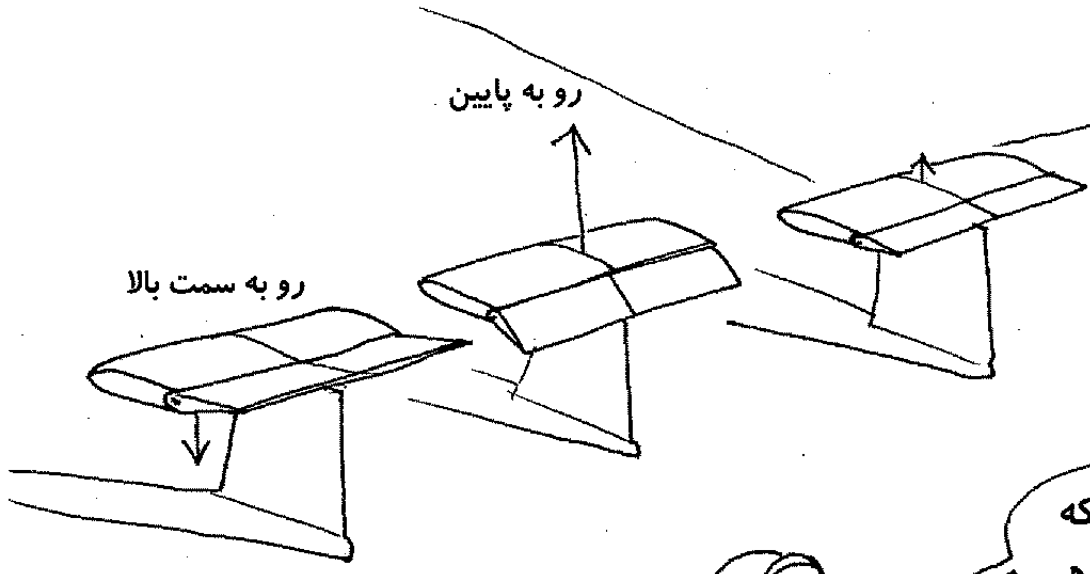

موقع فرود، آخرین کاهش ارتفاع برای نزدیک شدن به زمین خیلی کمتر کوبش و ضربه داره

رو به پایین

رو به سمت بالا

اما چرا این طراحی لولا دار در تمام قسمت ها استفاده نشده؟ مثل باله افقی انتهایی؟

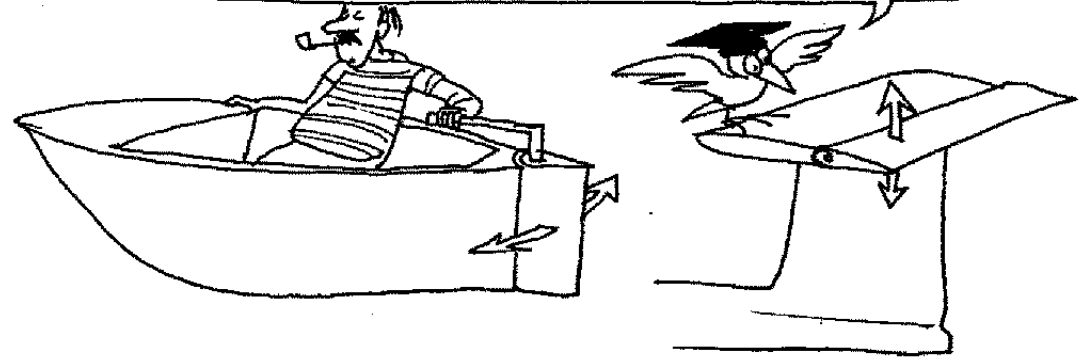
نه قبلا گفته شد که اینکار انجام شده

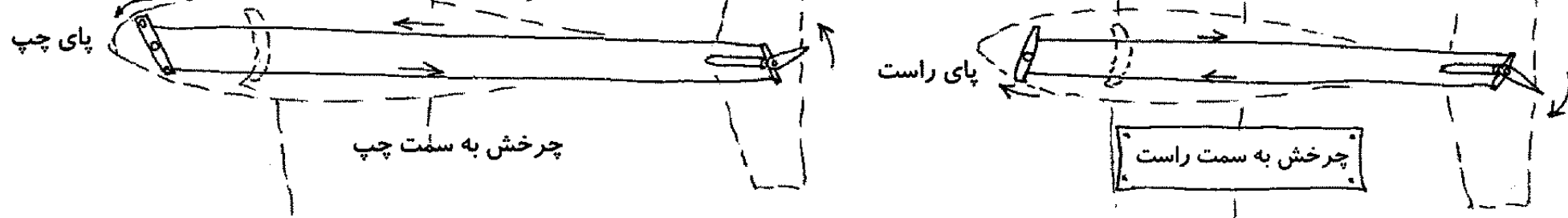
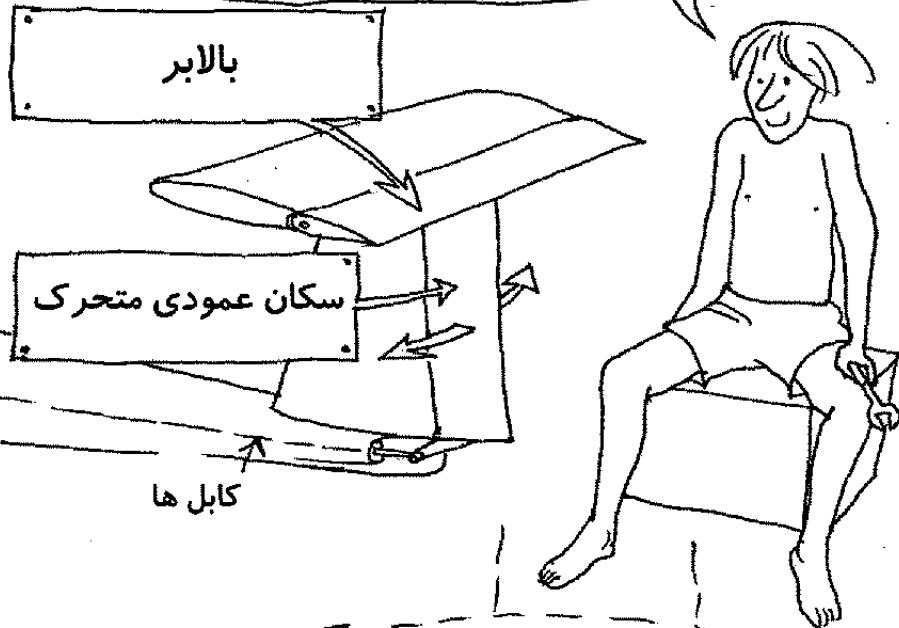
سطوح کنترل

اووه! راه حل همینه! چجوریه که سکان دار، سعی میکنه با استفاده از تیغه سکان به سمت راست یا چپ بره؟ منم که با بیرون آوردن دست راست و چپم همینکار رو انجام دادم. من باید هواپیما رو به یک تیغه سکان مجهز کنم.

آخر سر، این قطعه های لولا دار، درست مثل تیغه سکان قایق کار میکنن، با این تفاوت که به جای چرخوندن سکان به راست و چپ، شما باید دسته رو به سمت بالا یا پایین هدایت کنین.

من میتونم از داخل کابین خلبان، با استفاده از پاهام و کابل هایی که به سکان عمودی وصل شده، همه چیزو کنترل کنم.

خب ، خلبان محبوب من چکار میکنه ؟

شگفت انگیزه سوفی ، ماشین پرنده هیچ چیزی برای پنهان کردن از من نداره . تو فقط باید کنترل سطوح رو در جای درست قرار بدی و بعدش میتونی به سمت بالا و پایین و راست و چپ بری .

من حتی یک باله انتهایی دو قسمتی ساختم و اگر دوست داشته باشی ، یک دور با هم میزنیم

بفرما ، ما از زمین بلند شدیم . با این دسته من میتونم برم بالا یا پایین و به شکل عادی از باله انتهایی دم استفاده کنم .

خدایا ! تمام راه دارم پام رو فشار میدم و اصلا دور نمیزنه ! هواپیما مثل خرچنگ فقط به یک جهت میره ! همین !!

ای وای ...!

دارم دسته سکان
رو هل میدم

هیچی؟

فکر کن . با سکان عمودی ، تو بدنه هواپیما رو
به شکل کج ، چرخوندی و تا زمانی که با باد
تماس نداشته باشه ما مثل خرچنگ فقط از بغل
حرکت میکنیم ! همین !

نگرفتی چی شد ...

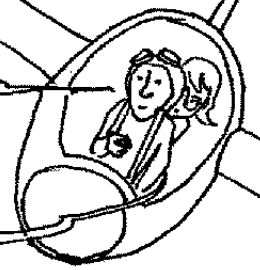
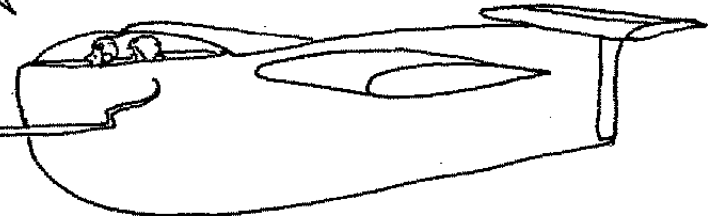
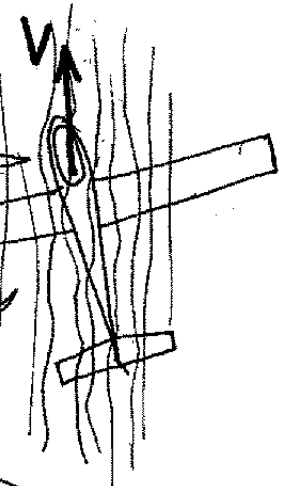
سعی کن یک قایق با کف مسطح رو یا یک سکان عمودی
هدایت کنی ، همیشه اینکارو کرد .

باید بدنه هواپیما رو شبیه بدنه یک قایق کنم؟

آره ، این هم برای خودش یک روشه ولی راه ساده
تری هم هست .

واای اونجا رو ! یک جریان متلاطم هوایی . یک تند باد که بال سمت چپمون رو بلند میکنه !

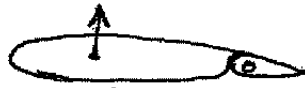
حالا چی میشه؟

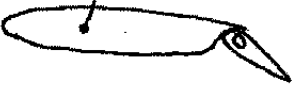

بالچه ها

اگر « غلت خوردن » همون چیزیه که باعث میشه هواپیما بچرخه ، پس من میتونم با تغییر در لبه بالها و استفاده از « بالچه ها » که به شکل جدا گانه کنترل میشن ، این نیرو رو کنترل کنم .

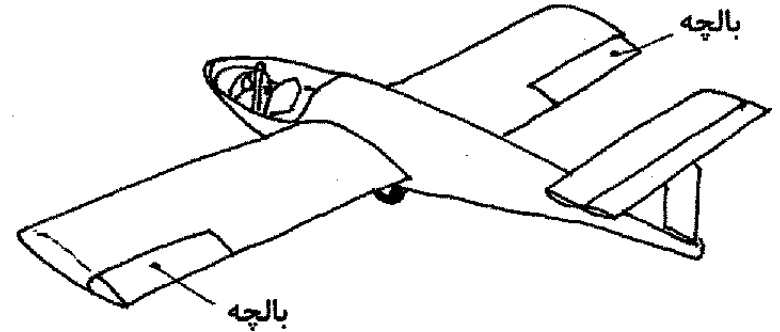
در حال بالا رفتن بالچه ها رو به بالا هستند

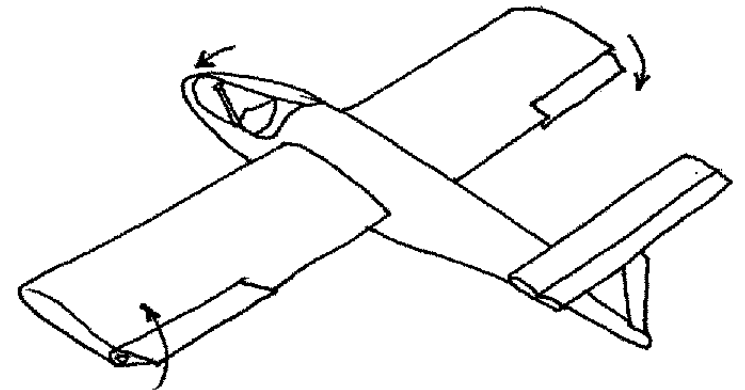
در حال ارتفاع گرفتن ، بالچه ها به سمت پایین زاویه میگیرند .

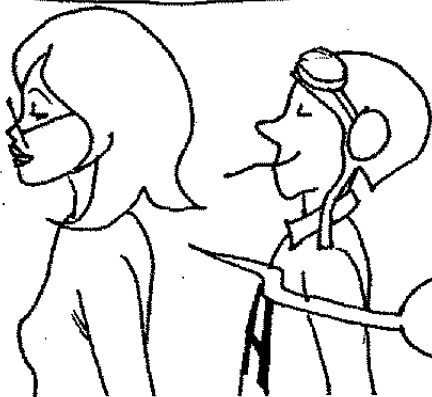
در حال کاهش ارتفاع ، بالچه ها به سمت بالا زاویه میگیرند .

بالچه

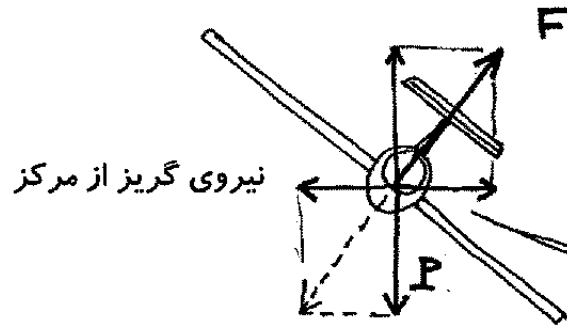
من یک راه برای کنترل کردن بالچه ها به کمک کج کردن دسته به سمت راست و چپ پیدا کردم .

خب ، من میتونم هواپیما رو با حرکت دادن بالچه ها به کمک دسته ؛ غلت بدم . بعد به خاطر ، « اثر بادنمایی » باله عمودی انتهایی شروع به چرخیدن میکنه و من دسته رو کمی میکشم تا وضعیت قرار گرفتن هواپیما رو حفظ کنم و از افت دماغه و پایین رفتن هواپیما جلوگیری کنم .

باید چند سانتیمتر فضای حرکت بهش بدی ، این میتونه کمک کنه

آرررره! کار میکنه! چرخش شروع شد.

میبینی، زمانی که چرخش شروع میشه، هواپیمای تو تقریباً خودش داره میچرخه. تو فقط از دسته برای کنترل متناسب کردن چرخش استفاده میکنی.

اگر چرخش به شکل درست متناسب بشه، هواپیما باید مثل یک توپ که داخل یک مسیر مارپیچ قل میخوره، بچرخه یا مثل یک تخته سورتمه که بدون استفاده از چوب اسکی، روی یخ ها لیز میخوره.

پس چگونه بگیم زمانی که داری به سمت داخل یا به سمت بیرون لیز میخوری این لیز خوردن وابسته به چیزیه که دیده نمیشه، مثل هوا.

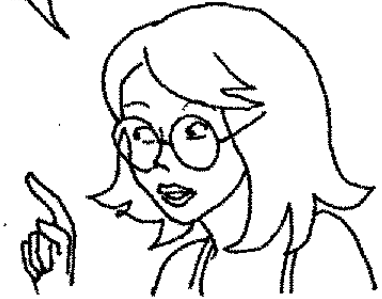

کنترل چرخش

در واقع برای درک درست این موضوع باید خودت تجربه کنی و خودت هم قضاوت کنی.

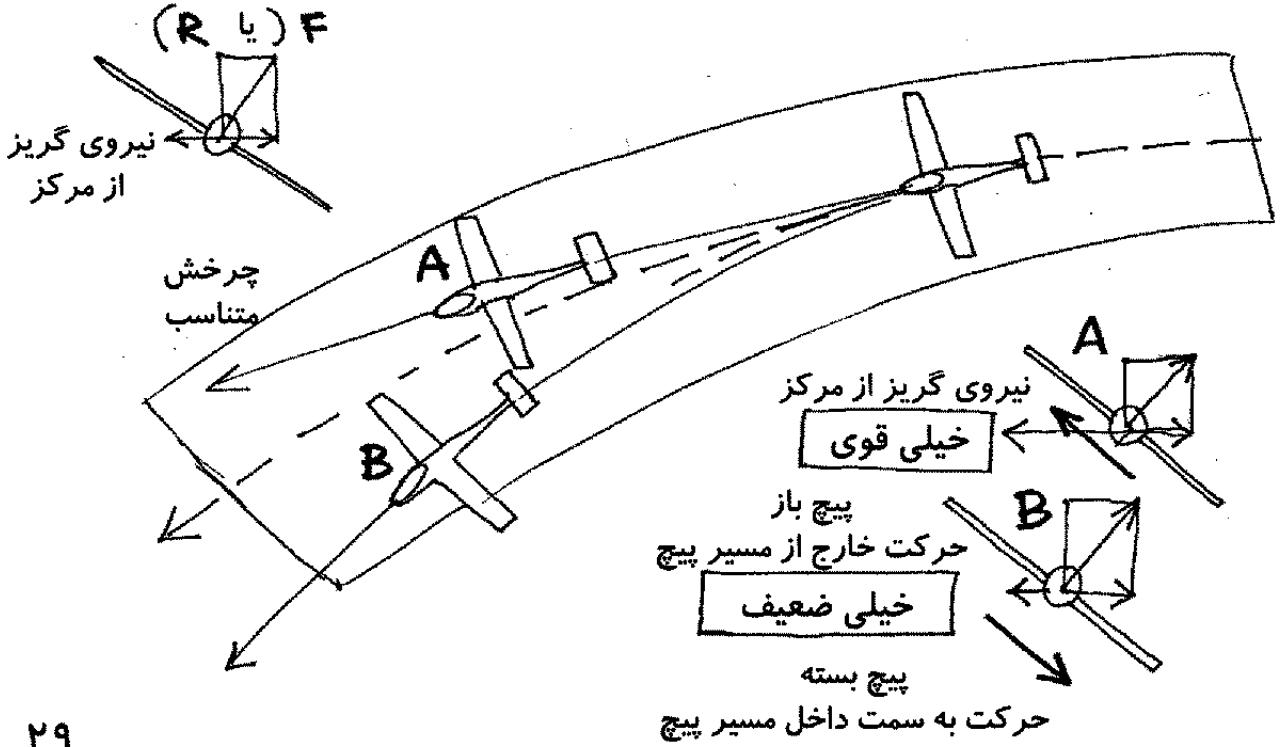

اولین شاخص بدن خودته که درک خوبی از لیز خوردن به سمت داخل یا خارج بهت میده

اولین ابزار : توپ

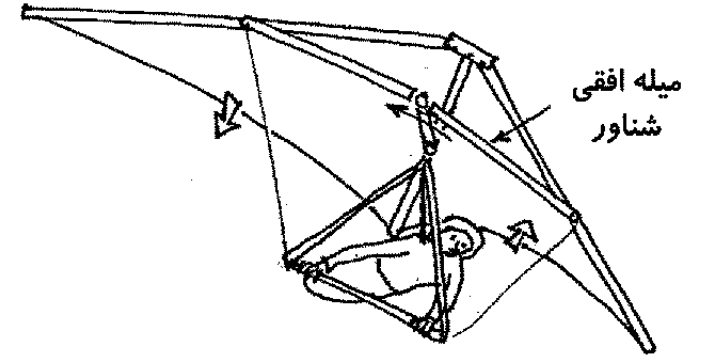
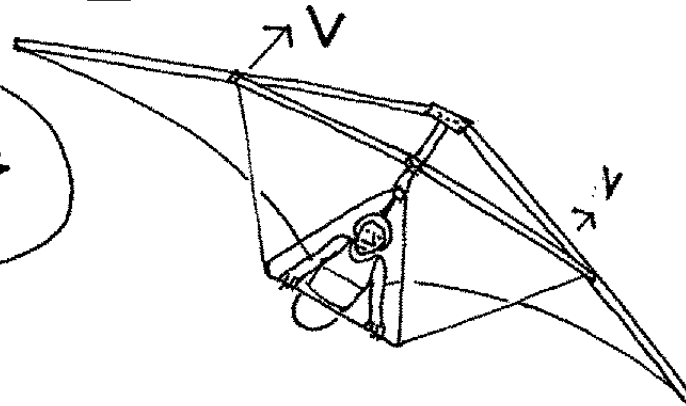
یک شیشه منحنی که با روغن پر شده و درونش یک توپ قرار گرفته است.

توپ در جهت داخل یا خارج کشیده می شود.

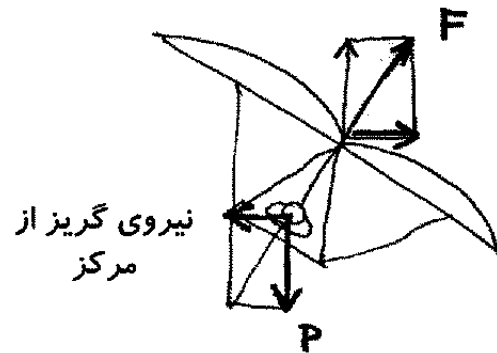
گریزی کوتاه به « کایت ها » (صفحه ۱۶)

ولی اون چجوری چرخش خودش رو کنترل میکنه؟ از ... توپ استفاده میکنه؟

به محض اینکه چرخش شروع شد، « غلت خوردن » وظیفه خودش را انجام می دهد. چرخش پایدار باقی می ماند چون، بالی که در سمت بیرون پیچ قرار گرفته، کمی سریعتر حرکت میکند

خلبان کایت برای شروع چرخیدن وزنش را جابجا میکند

نیروی گریز از مرکز، تعادل مولفه های شعاعی نیروی آیرودینامیک را متعادل میکند

خلبان کایت به توپ احتیاجی نداره تا زمانی که خود توپ خلبانه!!! تا زمانی که نیروی گریز از مرکز بدن خلبان رو به شکل متقارن و هماهنگ با بدنه کایت قرار میده، میله افقی شناور به شکل خودکار دامنه پیچ رو حفظ میکنه.

رشته کاموایی

این تکه کاموا که به شیشه کابین چسبونده شده ، همون کار رو انجام میده .

مراقب باش ، دیوانه !!!

این توپ خیلی خوبه ولی یک ایراد خیلی بزرگ داره . زمانی که همش چشم دوختی به اون دیگه جلوت رو نگاه نمیکنی !

چجوری کار میکنه؟

ترفند حفظ کردن

اگر قطعه کاموایی را به شکل یک « فلش » در نظر بگیریم نوک فلش به پایب اشاره میکند که باید به آن فشار وارد شود .

لیز خوردن به سمت خارج
پیچ باز
پاها به سمت خارج

لیز خوردن به سمت داخل
پیچ بسته
پاها به سمت داخل

کنترل های هماهنگی

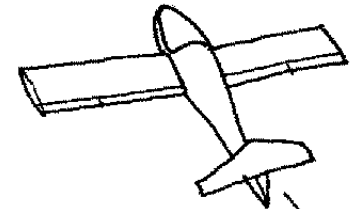
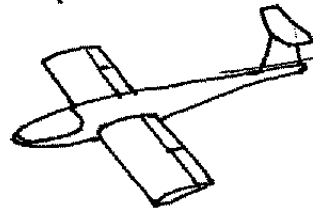
وقتی که شروع به چرخیدن میکنی ، زمانی که هواپیما رو در مسیر درست قرار میدی و زمانی که با پیچ خیلی باز یا خیلی بسته داری میچرخه باید همزمان از پاهات و دسته استفاده کنی .

به این میگن « کنترل هماهنگی »

* دسته به سمت راست و پای راست در حال فشار آوردن +
* دسته به سمت چپ و پای چپ در حال فشار آوردن +

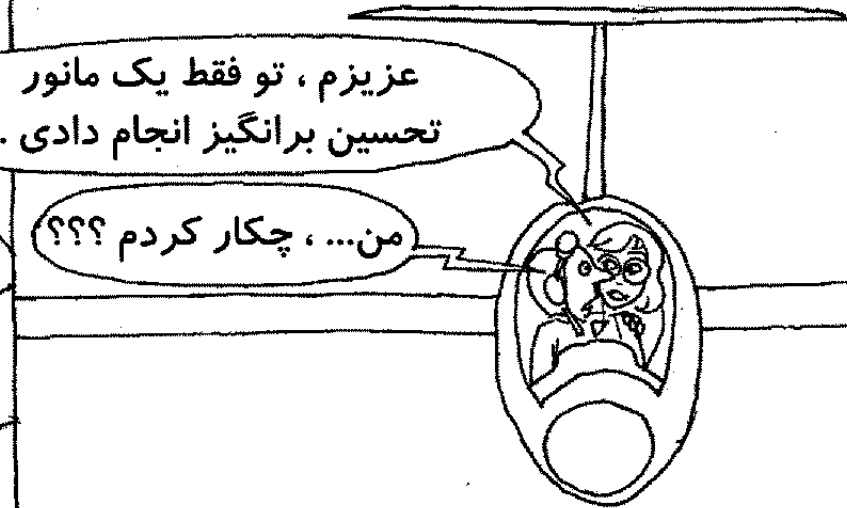
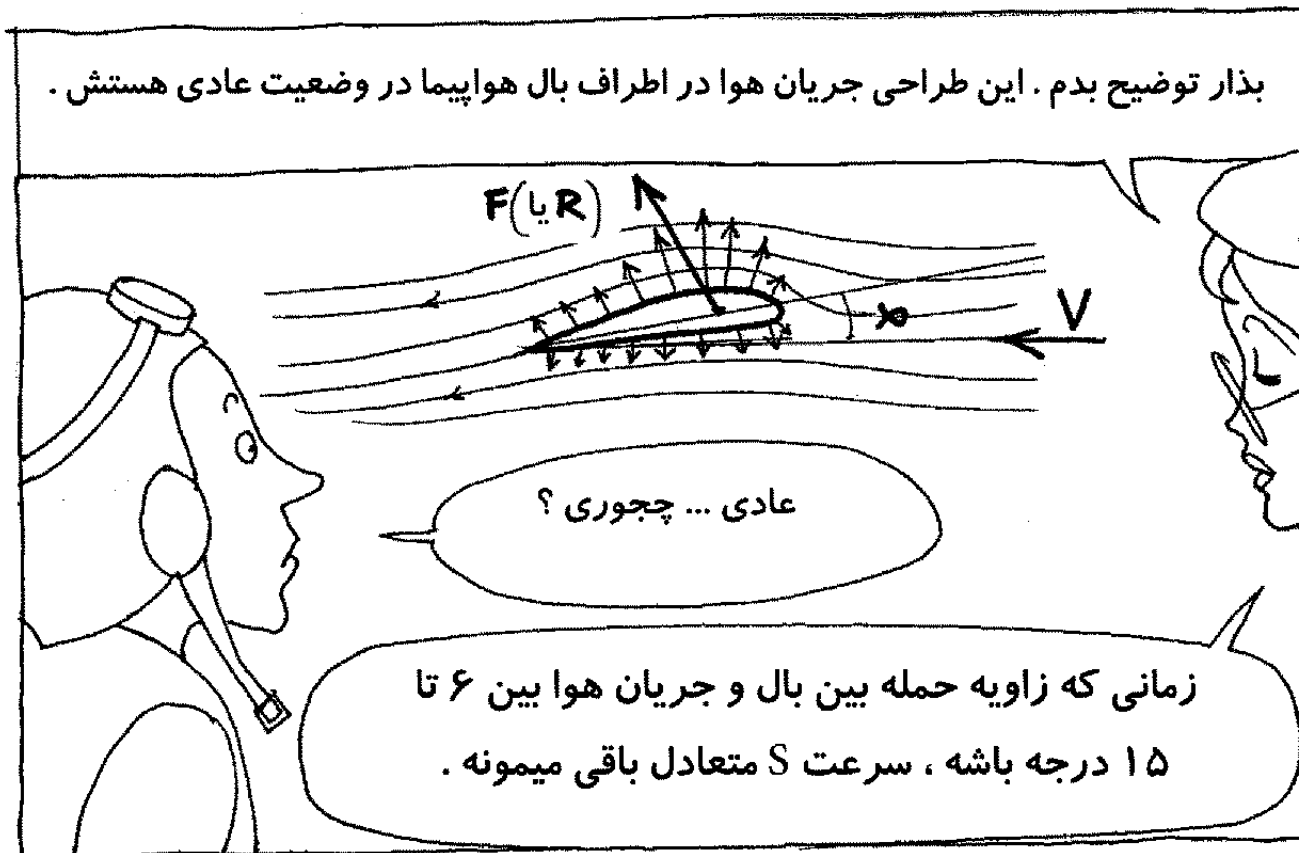
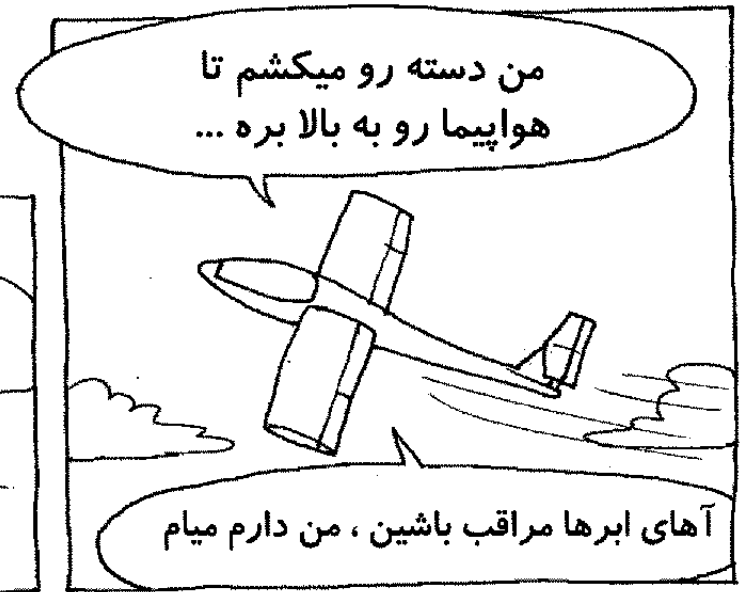
من دسته رو کشیدم و دارم سرعت میگیرم

به لطف این کنترلها هواپیما الان تحت فرمان منه !

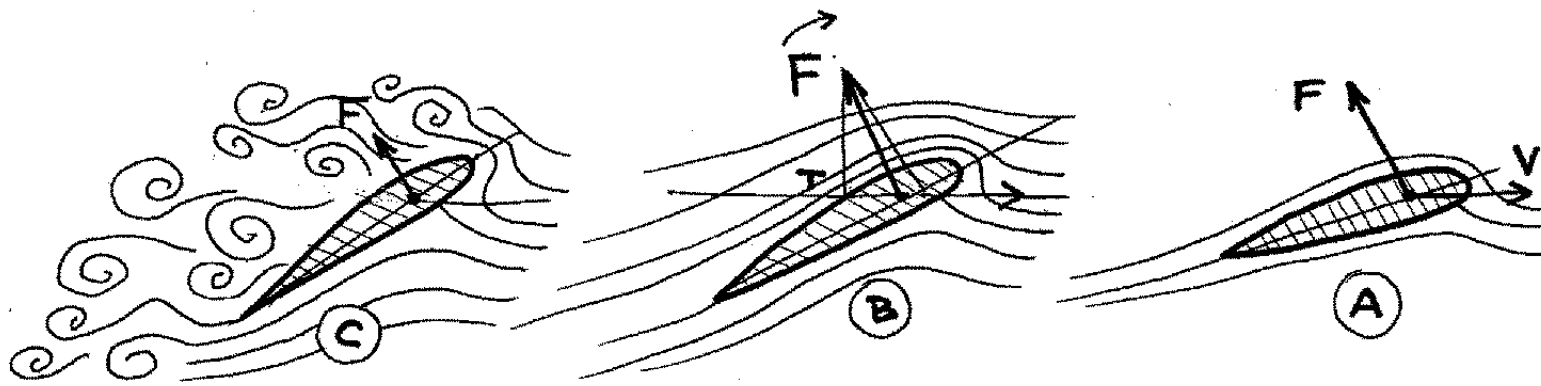

واماندگی *

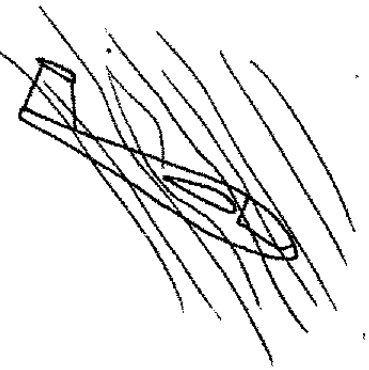

*واماندگی از دست رفتن کامل نیروی برآ می باشد .

- * در طرح A وضعیت پرواز عادی است
- * در طرح B پرواز با زاویه حمله زیاد صورت میگیرد. تمرکز نیروی آیرودینامیک در جهت سرعت، به نوعی مانع ایجاد میکند. اما کج شدن نیروی رو به جلو باعث تمرکز این نیرو بر روی بالهای هواپیما می شود.
- * در طرح C هوا نمیتواند بیشتر از این به اطراف لبه عقبی بال برود. به علت نیروی گریز از مرکز، جریان هوا دچار جداشدگی میشود. ارتفاع گرفتن هواپیما متوقف شده و دچار لرزش شده و دماغه افت میکند.

بعد از شیرجه، هواپیما سرعت میگیرد. جریان هوا مجدداً با سکان عمودی عقبی حمله میکند. به علت افزایش سرعت، ناگهان ارتفاع دوباره به سطح قبلی برمیگردد. زمانی که خلبان احساس میکند هواپیما دچار واماندگی یا لیز خوردن شده است می تواند با کمی حرکت به سمت پایین دوباره به سرعت عادی برگردد یا با فشار دادن دسته به سمت جلو و با آزاد گذاشتن هواپیما.

آره! بالای کوه های آند داخل یک تند باد گیر افتادم که فشار منفی ایجاد میکرد.

تو هیچوقت توی پرواز دچار «واماندگی» شدی؟

چرخیدن

من حسابی داشتم دنبال یک چیزی برای خوردن میگشتم ، یک لاشه یا هر چیز دیگه ای ، بعدش یک دفعه ... وای پسر !!!

تو به خاطر یک باد نسبی که جهت حرکت هوا رو تغییر داده و زاویه حمله هوا رو افزایش داده ، دچار « واماندگی » از پرواز شدی ؟

باد نسبی

بال سمت داخل پیچ از حرکت باز میماند .

آره . چون اون بالی که سمت داخل پیچ قرار داره آروم تر حرکت میکنه و همون بال هم هست که از حرکت باز میمونه . بعدش همه چیز قاطی پاتی شد و من همینجوری میچرخیدم و میچرخیدم ... وای

بال سمت بیرون تحت زاویه زیادی کار میکند . نیروی F به بال وارد می شود و باعث می شود که چرخش ادامه پیدا کند .

باید یک کاری بکنم ولی آخه چکار کنم ؟

دسته رو بکش !
لعنتی ! نه !

از دست دادن ارتفاع در هر دور چرخش معادل با ۱۰۰ متر است !

با کامل فشار دادن پای مخالف باید
با این اتفاق مقابله کنی و شیرجه
بری تا دوباره سرعت بگیری.

غلت خوردن سریع

شروع چرخش

پای راست رو به پدال فشار بده

عدم واکنش

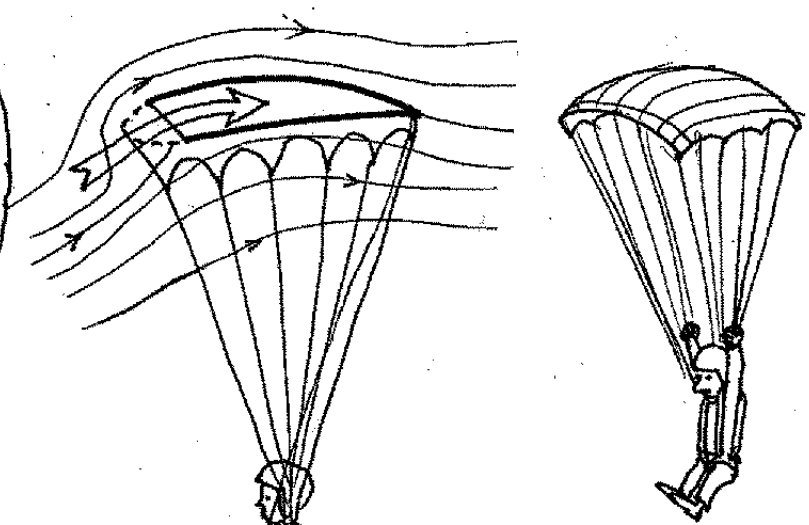
من دسته رو کشیدم تا
هوایما متعادل بشه

توقف چرخش

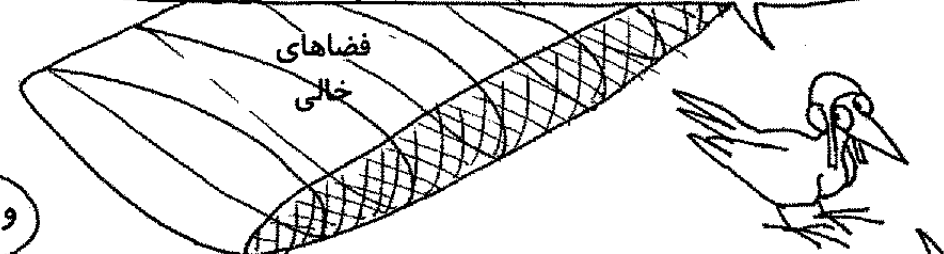
من از چنین چرخیدنی هیچوقت
لذت نمی برم!

پاراگلایدر : وقتی که بال تبدیل به چتر نجات می شود

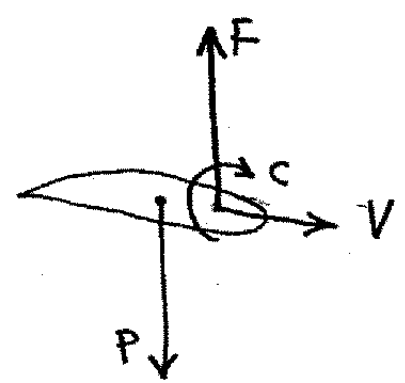
پاراگلایدر نتیجه تکامل پیدا کردن چتر نجاته که جایگزین چترهای نجات قدیمی گرد شده و اون چترهای نجات قدیمی حالا فقط به عنوان پشتیبانی و یدکی پاراگلایدر ها استفاده میشن .

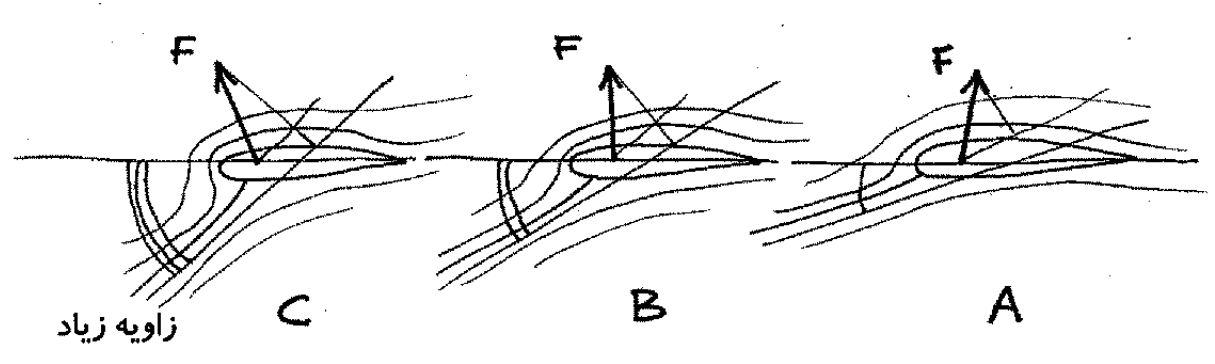
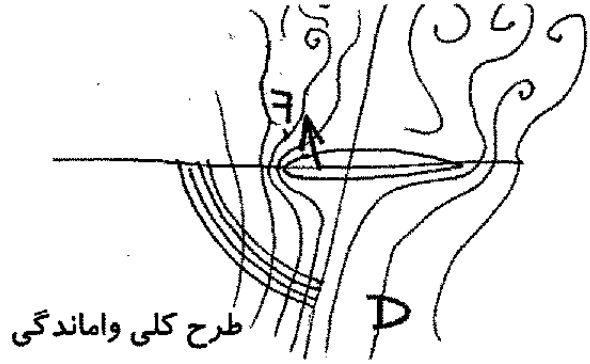

داشتن چتر نجات برای سرنشینان هواپیماهای بدون موتور الزامی است

موقعیت بینابینی خلبانه که لنگر گرانشی بالها رو متعادل میکنه . باله عمودی تحت تاثیر فشار زیاد ، در طول لبه عقبی یال ، بالا رفته و از پارچه ای با بافت شل ساخته شده .

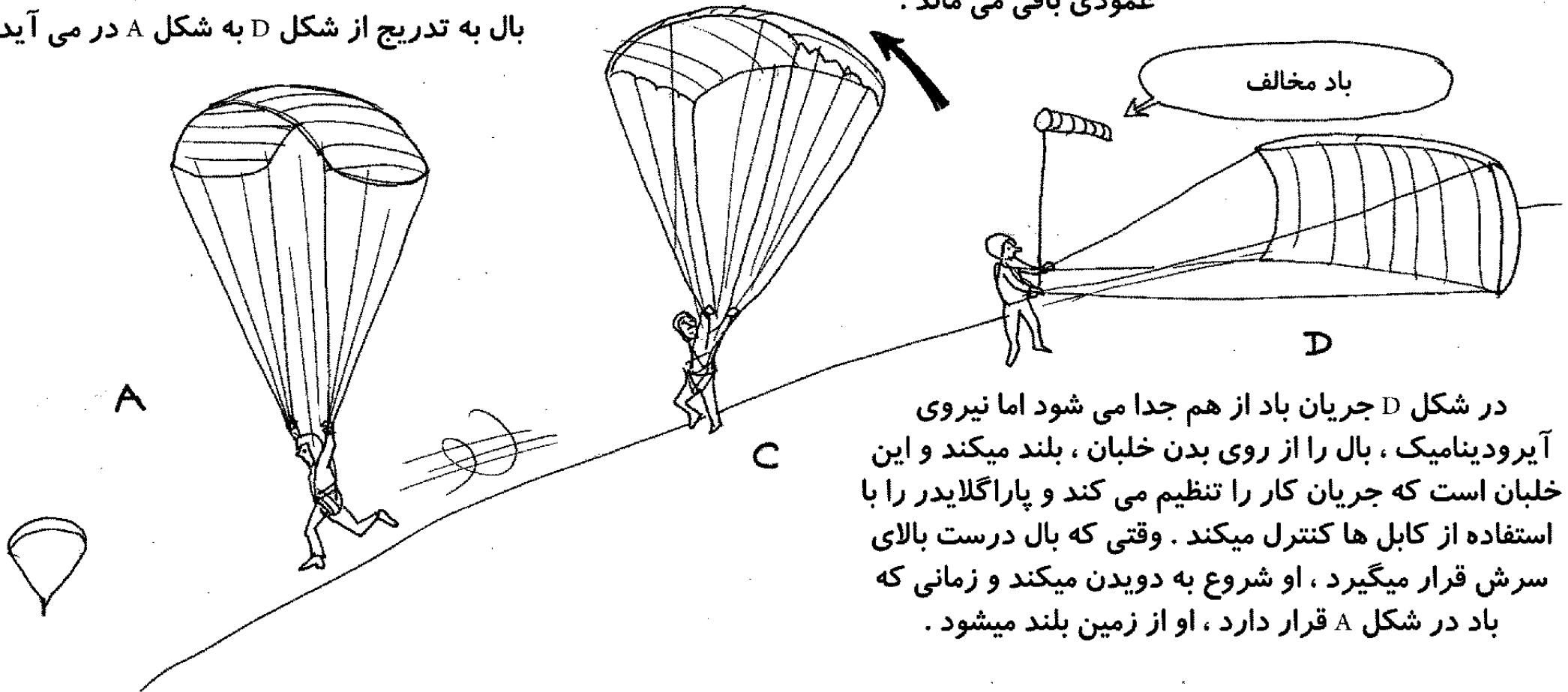

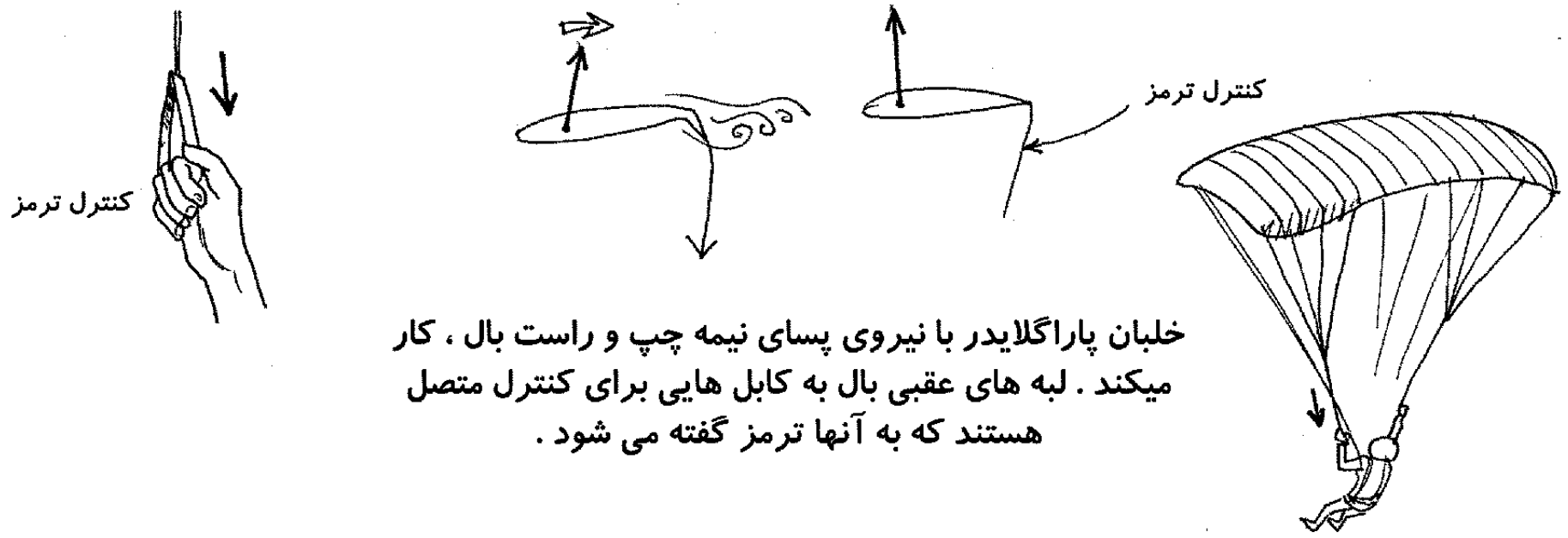
به خوبی مشخص است که هر چه زاویه حمله (زاویه باد نسبی) افزایش پیدا می کند ، نیروی آیرودینامیک وارد به مرکز آیرودینامیک بال که در یک چهارم وتر بال قرار گرفته و تدریجا به سمت جلو کشیده میشود، افزایش پیدا می کند . جریان هوا در نهایت به دو قسمت تقسیم می شود و نیرو کاهش می باید اما در جهت جلو و باله عمودی باقی می ماند .

از زمین برخاستن با پاراگلایدر

بال به تدریج از شکل D به شکل A در می آید .

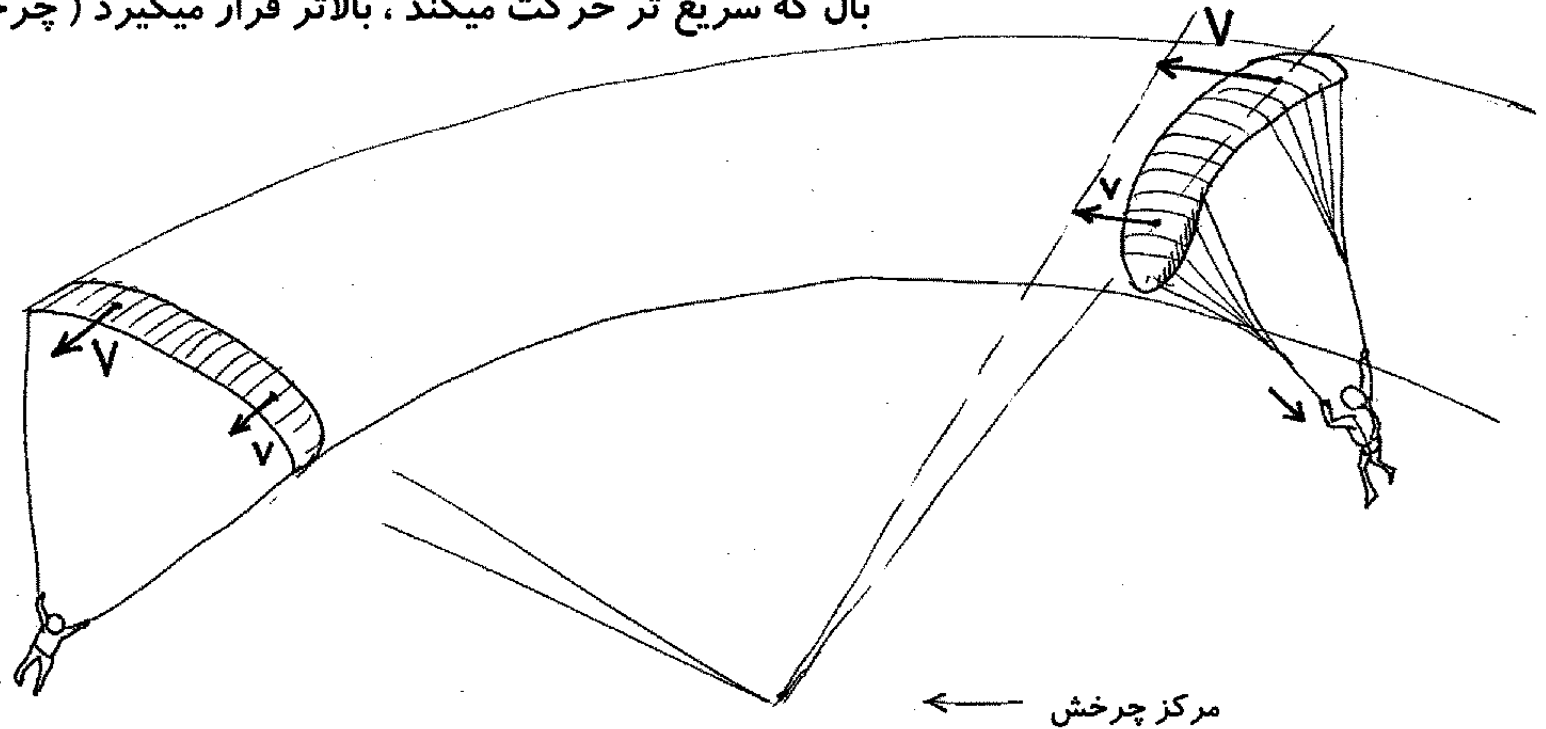

در شکل D جریان باد از هم جدا می شود اما نیروی آیرودینامیک ، بال را از روی بدن خلبان ، بلند میکند و این خلبان است که جریان کار را تنظیم می کند و پاراگلایدر را با استفاده از کابل ها کنترل میکند . وقتی که بال درست بالای سرش قرار میگیرد ، او شروع به دویدن میکند و زمانی که باد در شکل A قرار دارد ، او از زمین بلند میشود .

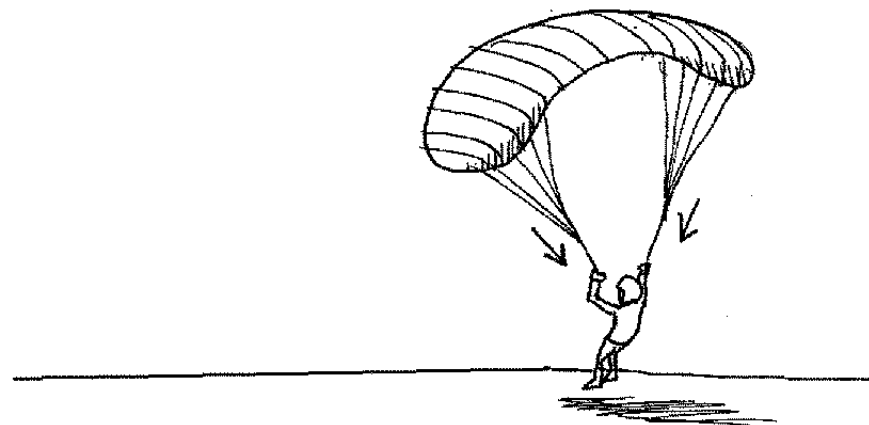
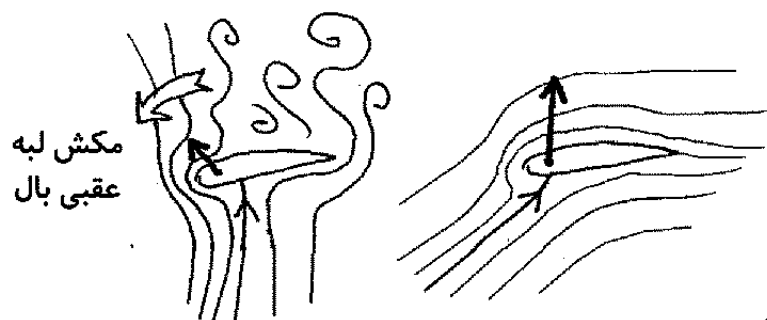

خلبان پاراگلایدر با نیروی پسای نیمه چپ و راست بال ، کار میکند . لبه های عقبی بال به کابل هایی برای کنترل متصل هستند که به آنها ترمز گفته می شود .

در اینجا ، خلبان ترمز سمت راست را می کشد . او نیروی پسای نیمه راست را افزایش میدهد . پاراگلایدر آرام پرواز میکند و به آسانی و با شعاعی کوچک قادر به چرخش است . لبه بیرونی بال که سریع تر حرکت میکند ، بالاتر قرار میگیرد (چرخش القایی) .

با کشیدن هر دو ترمز به شکل همزمان ، او میتواند سرعت حرکتش را تا حد سرعت فرود ، کاهش دهد . او این مانور را درست قبل از لمس کردن زمین انجام می دهد تا سرعت فرودش را کنترل کند .

واماندگی دینامیکی پرواز در
هوای متلاطم در طول میانه روز

به غیر از این ، این مانور بسیار خطرناک است و
میتواند باعث به راه افتادن یک تند باد قوی و ایجاد
واماندگی دینامیکی شود .

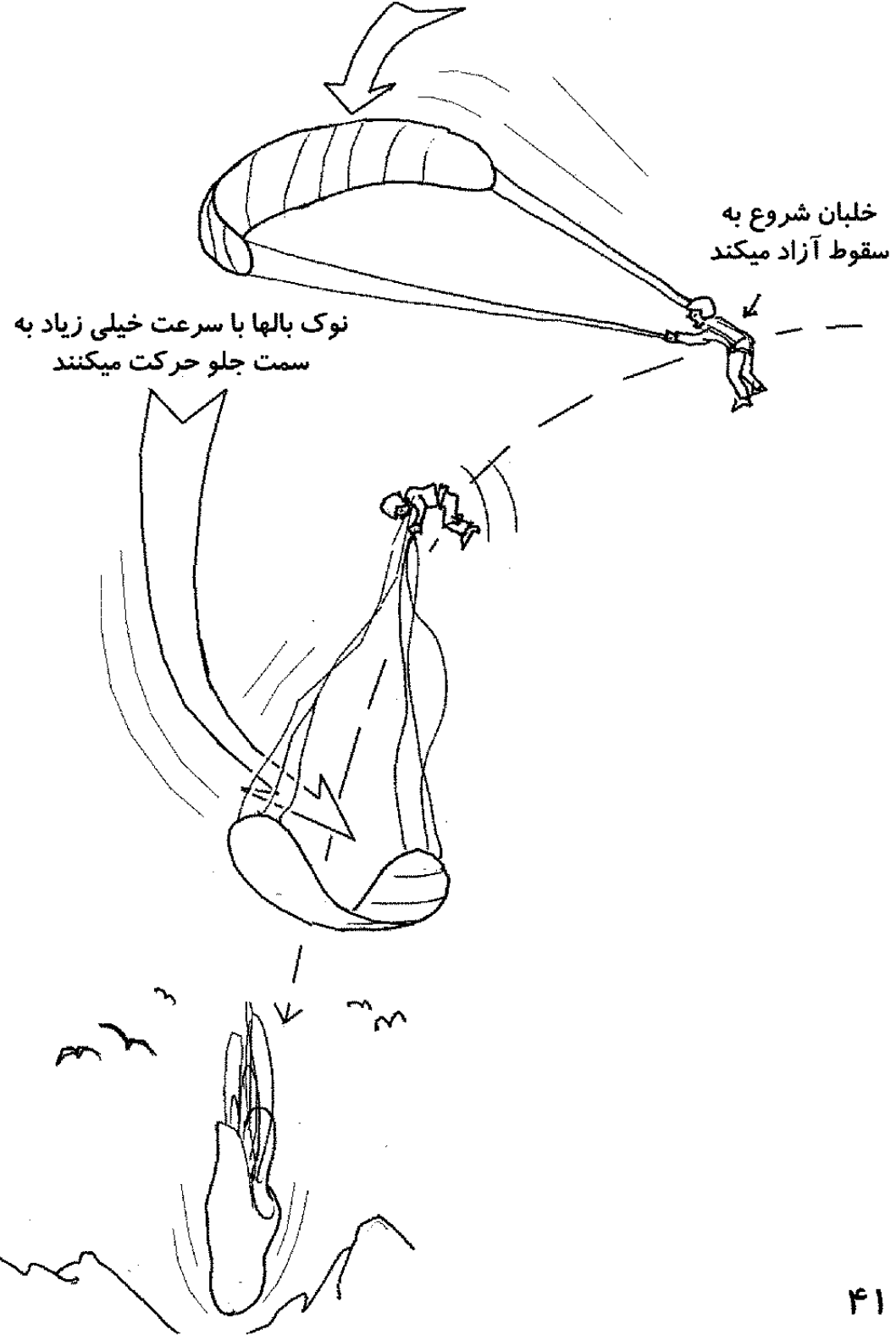

شیب نیروی آیرودینامیک به سمت جلو و در طول باله عمودی ، بالها را هل می دهد و با اینرسی نزدیک به صفر بسیار سریع جلو می رود .

اگر خلبان فوراً با کشیدن ترمز بالها ، با اینکار مقابله نکند
بال در زیر پای او قرار میگیرد* .

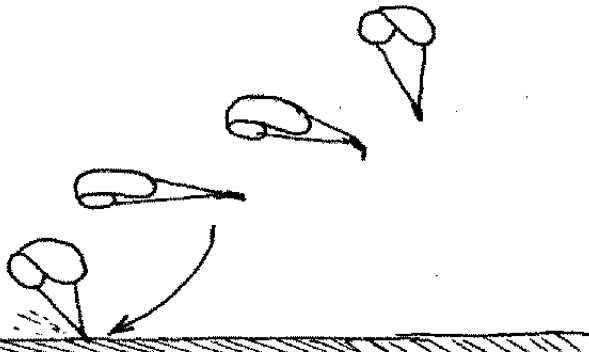
او سقوط میکند و میمیرد

* یک تازه کار بی تجربه ممکن است چنین حرکتی انجام دهد .

اگر حادثه در نزدیکی سطح زمین روی دهد و خلبان پاراگلایدر آنقدر خوش شانس باشد که کارش درون چتر خودش به پایان نرسد، یک برگشت سریع ممکن است باعث شود تا او با شدت خیلی زیاد به سطح زمین برسد.

آرنج ها و زانو ها خرد شده
و مهره هاشکسته اند

در ورزشهای هوایی نوعی تعادل بین امنیت و اجرای حرکات مشاهده می شود.

باله عقبی پهن ← → اجازه میدهد تا سرعت بیشتری به

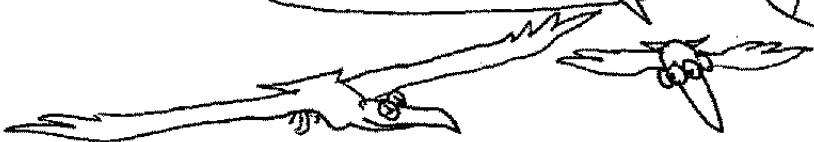
دست بیاید که برای پرواز بین دو نقطه مطلوب است. اما باله عقبی پهن تر یعنی وامادگی بیشتر. طراحان همچنین در تلاشند تا «میزان سُرش*» را با افزایش نسبت طول دو سر بال به وتر بال، بیشتر از گذشته، افزایش دهند. این نکته بال را در برابر هوای متلاطم آسیب پذیر می کند که این یعنی پیش از باز شدن بال، پاراگلایدر ۵۰ متر از ارتفاع خود را از دست می دهد.

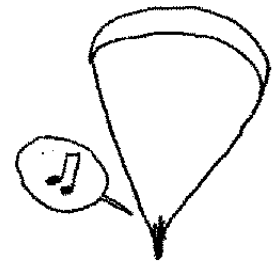
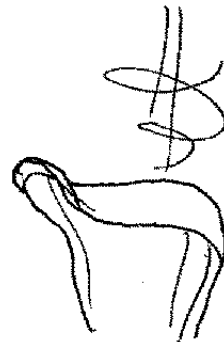
پاراگلایدر با افزایش نسبت طول دو سر بال به وتر بال

چتر نجات

میزان سُرش من ؟؟؟!

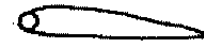

* میزان سُرش یه این معناست که شما می توانید از ارتفاع h تا نقطه d پرواز کنید $h \times d = g$ و در این فرمول میزان سرش است

آسمان زیبا و آبی نیمروز ....
هیچ دلهره ای نیست ...

رقابت قابلیت اجرایی دنیای کایت ها را هم تحت تاثیر قرار داد

		
حال حاضر	۱۹۸۵	۱۹۷۵
		
دو سطحی افزایش یافته ۴۰ تا ۱۰۰ کیلومتر در ساعت میزان سُرش : ۱۰ (۱ متر در ثانیه)	۳۰ تا ۷۵ کیلومتر در ساعت میزان سُرش : ۷ (۱.۸ متر در ثانیه)	۲۵ کیلومتر در ساعت میزان سُرش ۳ (۲.۵ متر در ثانیه)

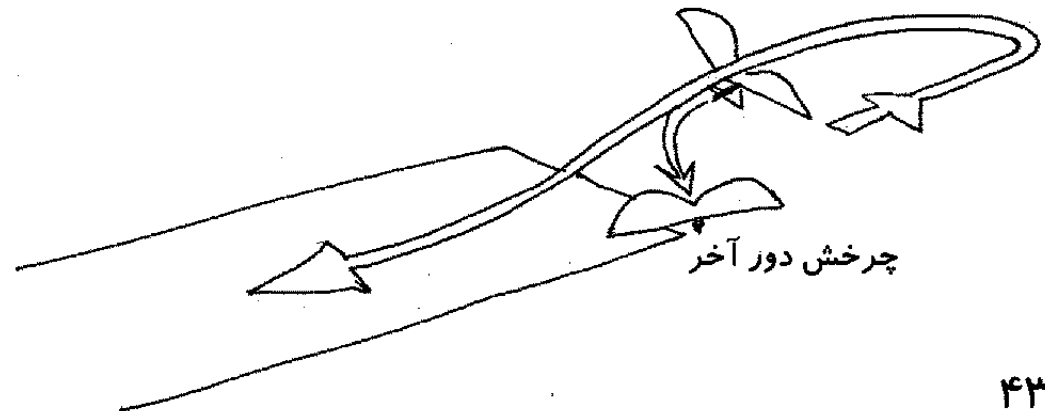
کاهش ارتفاع کایت مانند
(۶ متر در ثانیه)

باید بین امنیت و قابلیت اجرایی تعادل خوبی برقرار باشه . کایت اول هیچ زمان نمیتونه نامتقارن ارتفاع کم کنه . کایت های جدید با نسبت طول دو سر بال و باله های محدب که دارن ، شبیه بال پرنده ها عمل میکنند و در حال ارتفاع کم کردن میتونن شروع به چرخیدن کنن .

چرخش نهایی برای نزدیک شدن به زمین

به زودی وقتی که کایت ها بتوانند عمود فرود بیابند می توانند به عنوان چتر نجات مورد استفاده قرار بگیرند .

اوج گرفتن

این شرایط جوی است که مانع پرواز کردن یک هواپیمای آماده پرواز می شود .

سه تا مولفه هست :

۱- شرایط جوی

۲- هواپیما

۳- خلبان

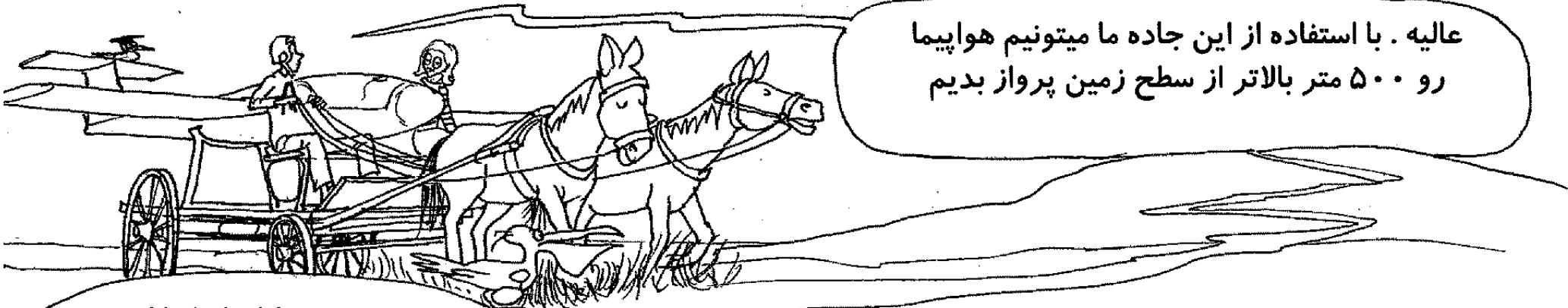
تو رو نمیدونم ولی من ترجیح میدم راه برم!

سواری با پاراگلایدر یک ورزش اوقات فراغت است

و در هوای آرام مثل صبح زود که هیچ بادی نمی وزد و هوا متلاطم نیست ، بی خطر است . در هوای ناآرام همیشه خطراتی وجود دارد . همان طور که مشخص است هواپیما میتواند اوج پرواز متفاوتی داشته باشد . بعضی ارتفاع ها ملایم هستند و بعضی نه . رقابت قابلیت اجرایی ، این آفت دنیای امروز است که خطر کردن را خوشایند میکند .

یک ضرب المثل در دنیای پرواز هست که میگه : هم خلبان پیر وجود داره و هم خلبان شجاع ولی خلبان پیر ، شجاع نمیشه !

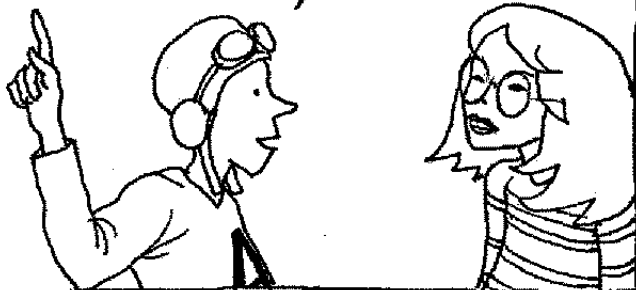
عالیه . با استفاده از این جاده ما میتونیم هواپیما
رو ۵۰۰ متر بالاتر از سطح زمین پرواز بدیم

چسب ، کاموا ، اینا که
همش زنونه است

خب ، حالا ما به بالاترین ارتفاع رسیدیم .
ولی از کدوم طرف باید پرواز کنیم ؟!

به سمت باد . اگر در جهت باد حرکت
کنیم به راحتی بلندمون میکنه .

جهت باد ؟ یک کلک قدیمی هست که
باید انگشتت رو خیس کنی .

صبر کن ، یک فکری دارم . اگر توی
این هوای گرم آستین کوتاه بپوشم
خیلی بهتره . برو برام چسب بیار .

لنی ، فکر نمیکنی خیلی دور شدی ؟

باد نما

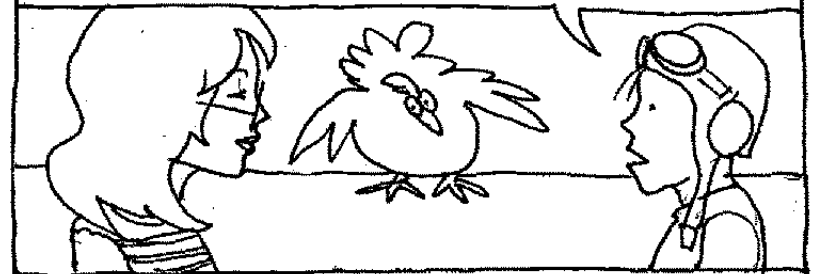

فقط چونکه بالهای بزرگی دارین، دلیل نمیشه که به رخ ما بکشین. اگر
خونه ما هم لبه پرتگاه بود، ما هم میتونستیم چنین بالهایی داشته باشیم.

بعلله!

یک صخره اونجاست، بینم
چجوری پرواز میکنین!

تمام پرنده ها مثل هم ساخته نشدن. بعضی ها
بدون بال زدن ساعتاً روی هوا هستن و بعضی
هم مثل مرغها ...

برو به این قولقولولی ها نشون
بده چکارهایی میتونی بکنی .

آخخ! اگر ده سال
حوون تر بودم!

آبروی مرغ و خروس ها
در خطره!

هی! مرغها فاصله رو با
دوربین دو چشمی تخمین زدن!

مثل حلزونها!

دور از سطح زمین ، اون نشانه های
تشخیص رو از دست داده ، مثل پرنده
ای که داخل ابرها ، یا مه گم شده باشه
درست مثل اینکه کور شده باشه .

یا حضرت پنگوئن
! بالا و پایین کدوم
طرفیه ! من دیگه
هیچ چیز رو تشخیص
نمیدم ...

به محض اینکه اون از لبه صخره پیره ، دیگه فقط
باید ارتفاع پرتگاه رو اندازه بگیره .

غلت با شیب تند

من متوجه نمیشم ... رشته کاموا که وسطه و توپ هم که در مرکز لوله است ، کنترل ها هم همه عادی هستن پس چرا سرعتم داره زیاد میشه ؟

آرچی نمیتونه ببینه که داخل ابرها ، اون دیگه مستقیم پرواز نمیکنه . در واقع بدون افق ژيروسکوپي هواپیما ، اون باید خودش زوایه حمله رو محاسبه کنه و وضعیت قرار گیری هواپیما رو کنترل کنه . بعد اون وارد یک موقعیت خطرناک میشه ، غلت با شیب تند .

ارتفاع دویست متر کاهش یافته است و مرغ دیگر قادر به پردازش داده های بصری سه بعدی جهان اطرافش نیست . او دچار « غلت با شیب تند » می شود و نمیتواند از آن فرار کند .

بال بیرونی سرعت نسبی بیشتری پیدا میکنه و این منجر به چرخش القایی میشه .

چی؟! چجوری باید برگردم؟

دو دقیقه با چشم بسته پرواز کن بعدش تو، هم همینطوری میشی!

باور نکردنیه!

کممک!

پرنده هایی که پرواز میکنند و به شدت خسته
میشن همگی بالهای خیلی بلندی دارن مثل پرنده
های شکاری و آلباتروس ها

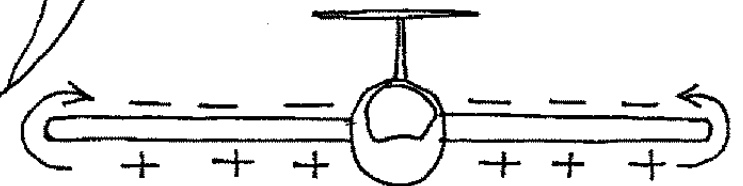
تو از چتر نجات به یک هواپیمای بدون موتور با کابین
رسیدی . صاف کردن هر چه بیشتر سطوحی که با هوا در
تماس هستن باعث کاهش اتلاف انرژی در اثر تلاطم ناشی
از حرکت هواپیمای تو میشه . ولی تو یکی از منابع اتلاف
انرژی رو فراموش کردی

کدوم یکی؟

چرا؟

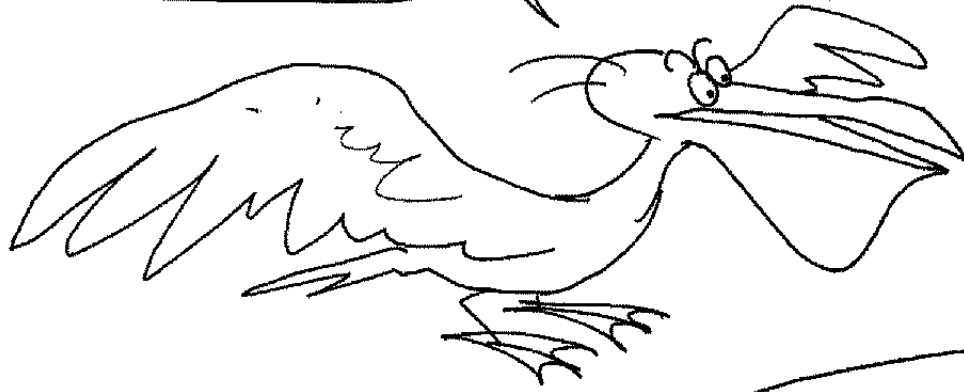
با این روش تو در زیر بال فشار بیشتری در منطقه
انحنای پایینی بال داری و فشار کمتری در انحنای بالایی
بال داری . پس این تفاق میفته :

جریانهای پیچشی هوا در نوک بالها یکی
از عوامل اتلاف انرژی هستن .

آقای نابغه ، مزخرف نگو . چیزی به نام بال بدون ته وجود نداره !

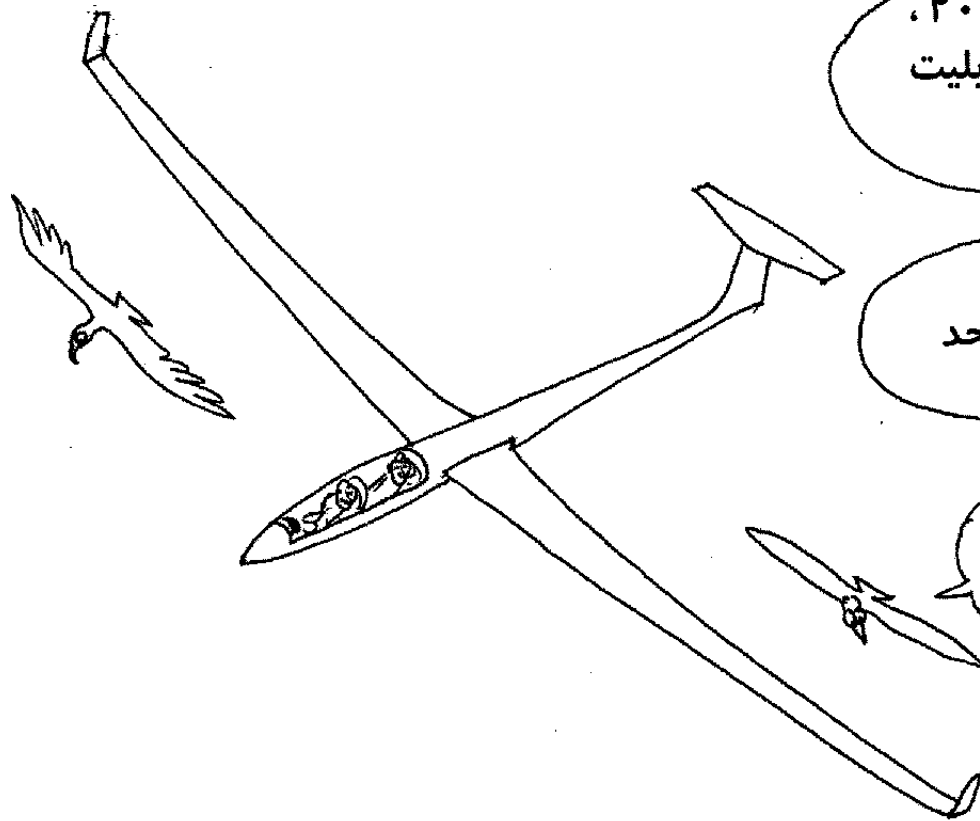
چونکه نوک های بال ، باعث اتلاف انرژی میشن ، تو باید اونها رو حذف کنی تا بالها ته نداشته باشن .

چرا وجود داره و « ویزارد مرلین » در کتاب سیندرلا ۲۰۰۰ ، و در صفحه های ۳۳ و ۳۴ توضیحش داده . اون بالها قابلیت سرخوردن خیلی خوبی در هوا دارن * .

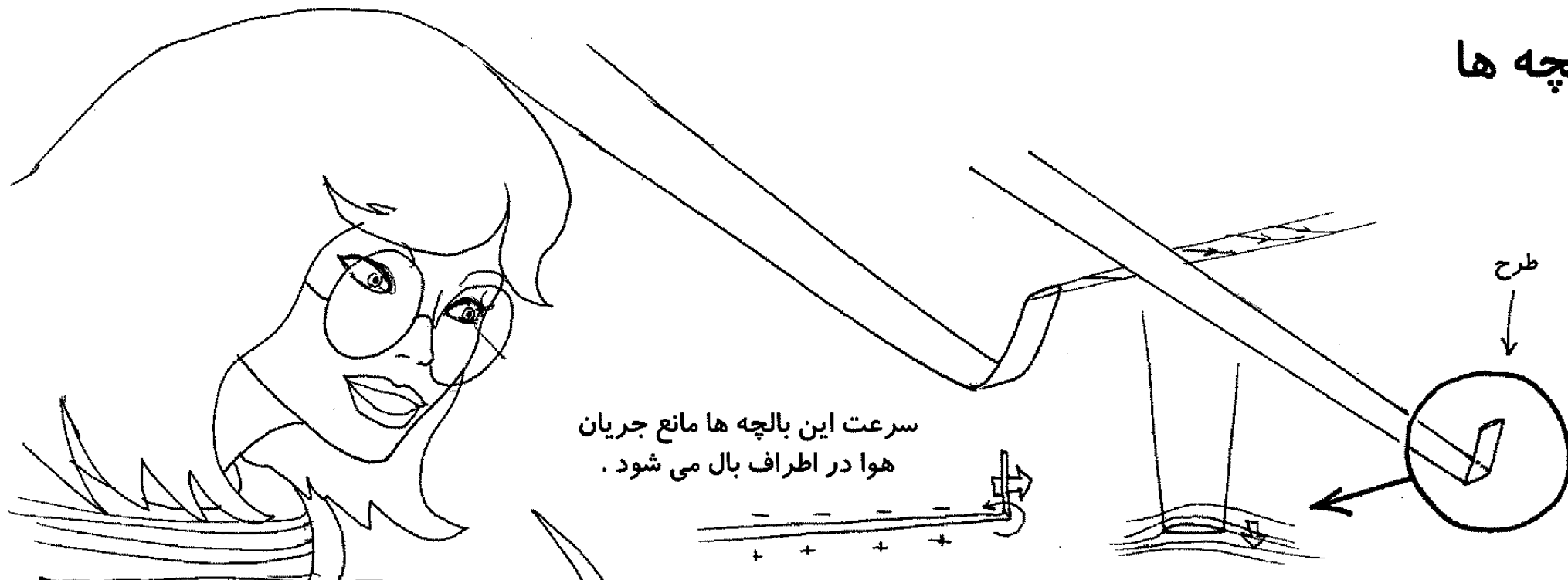
یک راه حل دیگه افزایش طول بال تا حد ممکنه چون اینجوری جریانهای پیچشی هوا در نوک بالها تا کمترین حد ممکن کاهش پیدا کنه .

چرا این جریانهای پیچشی هوا در نوک بالها میپرخن ؟

* اگر درست در مرکز قرار بگیرند .

بالچه ها

سرعت این بالچه ها مانع جریان هوا در اطراف بال می شود .

خلاصه سخن اینکه ، بالچه ها ، بالهای کوچکی هستند که به شکل قائم به بالهای اصلی قرار می گیرند ، به شکلی که یک جریان خفیف سرعت القایی ایجاد میکنند و به علت اختلاف فشار بین لبه های پایینی و بالایی بال از جریان پیدا کردن هوا در اطراف بال جلوگیری می کنند . بالچه ها ، جریان های چرخشی هوای خودشان رو ایجاد می کنند ، اما آنچه واضح است ، این ایده که در قرن بیستم ظهور کرده به تدریج در دانش هوانوردی جایگاه خودش رو پیدا میکنه .

خب من بالچه به توان
دو رو اختراع کردم !

بر اساس آزمایش هایی که من با استفاده از مدل ها انجام دادم ، این هواپیمای بدون موتور جدید از ارتفاع ۵۰۰ متری سطح زمین به ما اجازه میدهد تا دوردست ها رو ببینیم ، یعنی تا نزدیک افق در فاصله d که همیشه حدود بیست کیلومتر*.

بزن بریم ! یوهو ! رشته کاموا درست
وسط قرار گرفته و سرعت برای رسیدن
به بهترین « میزان سُرش » مناسبه

عجب سُرش نرمی با سرعت ۹۵ کیلومتر در ساعت

من همه چیز رو بهینه کردم ، ضخامت بالچه ها برای نفوذ بهتر هوا پهن شده . یک چرخ با
قابلیت جمع شدن هم برای فرود اضافه کردم . ایندفعه حساب همه چیز رو کردم و هیچ
چیز رو به شانس واگذار نکردم .

* این به عنوان میزان سُرش $d/h = 40$ معنا می شود . اما بعضی از پاراگلایدرها عملکرد بیشتر از ۶۰ دارند و این یعنی نسبت فرود برابر با یک درجه . ۵۲

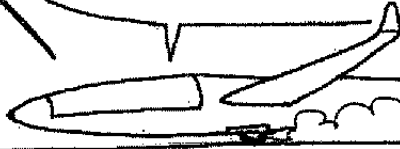
خیلی عالی داریم به زمین نزدیک میشیم ، یا تقریبا عالیه . چرخ فرود در حال باز شدنه . من خیلی ماهرانه از روی درخت های منطقه شروع باند فرود ، پرواز کردم .

حد اقل از دور درختها رو میبینیم

وای ، بالاخره ترمز گرفت !

خیلی سخت نبود مگر اینکه
میخواستی هیجاده زده مون کنی !

سوفی ، چه خبر شده ؟ داریم همه باند فرود
رو از بین میبریم !

درختها ۱۰ متر ارتفاع داشتن ،
این ۴۰۰ متر به مسیر حرکت
روی باند اضافه میکنه .

حق با توئه . ما هیچوقت پامون
به زمین نمیرسه !

مااااااااااا

خطر از بیخ گوشمون رد شد !

واقعا فکر کردم داریم میریم بخوریم به اون گاوها

ترمز هوایی

نمیفهمم! عقاب ها نسبت سرش خوبی دارن و میتونن روی یک نقطه خیلی کوچک فرود بیان.

تو بایدبری اونها رو تماشا کنی

هی، عجب ته مونده غذایی!

نسبت سرش روبه هم میزنم

از زمین برخاستن سریع

ترمز آیرودینامیک

مامان باز هم گول خوردی، اینها اسپاگتی با سس گوجه فرنگیه*!

پرنده شکاری دو تا مانور اجرا میکنه اول اون سطح پروازی خودش رو کم میکنه و بعد به کمک پرهاش ترمز میکنه

* این اتفاق برای نویسنده، زمانی که در کمپ نگرو نگرو در تانزانیا یک راهنمای سفر بوده، رخ داده است.

منم میتونم این کار رو انجام بدم *

یک راه حل بهتر و آسون تر هست

برآکش** + ترمز هوایی

تو میتونی از یک قطعه استفاده کنی که از بال بیرون بزنه و با اصطکاک زیادی که با هوا ایجاد میکنه باعث کاهش ارتفاع میشه و نیروی پسای خیلی شدید ایجاد میکنه و در نتیجه باعث کاهش سرعت هواپیما میشه. در نتیجه تو با سرعت ۱۰۰ کیلومتر در ساعت میتونی با سرعت ۴ متر در ثانیه فرود بیای که نسبت فرود تو رو به زیر ۷ بیاره***.

$$v = \frac{\text{۲۸ متر / ثانیه}}{\text{۴ متر در ثانیه}}$$

من میتونم فرود آمدنم رو با کمتر و بیشتر کردن سطح برآکش کنترل کنم و در آخر هم میتونم ترمز کردن رو کنترل کنم.

*** این اعداد نزدیک به اعداد عملکرد یک هواپیمای آموزشی متوسط بدون برآکش است که نسبت سُرش آن بیشتر از ۳۰ می باشد.